

DÁTUM

1989

V

29

HÉTFŐ

I/21.

» S MOST A DOLOGRA «

ÁRA: 4,80 Ft

*Szabadon terjeszthető-e a DÁTUM?***Ha igen, akkor miért nem?**

Cikkünk a holnapi számban!

Még egy szűk esztendőre se!

Ritkulnak — fogyatkoznak a kiérdemesült sztalinisták, „posztisztalinisták” a magyar országgyűlésben. Igaz, még mindig van belőlük bőven, de a velük szembenálló közvélemény meglegedésére szolgálhat, hogy a jövőre megtartandó szabad választásokig hátralévő szűk egy esztendőt sem húzhatja ki a duna-parti palota padsoraiban az, aki különösen szembeszökő módon adta bizonyosságát elkötelezettségének a nemzettől elidegenült hatalom iránt.

Csak a minap mondott le képviselői mandátumáról Korom Mihály volt igazságügyi miniszter, akinek többen szemére vetették az 1956-ot követő megtorlásban vállalt szerepét. Most egy másik bolsevik funkcionárius visszahívására indult kezdeményezés.

Dr. Bölcsény György csepeli tanácselnök az 1985-ös (valami demokratikusnak nem mondható) választáson a választókerületre 19 300 szavazásra jogosult állampolgára közül 8500-nak a voksát kapta meg, közülük is sokan bizonyára csak egykedvűségről, rezignációból adták rá szavazatukat.

A Magyar Demokrata Fórum, a Szabad Demokraták Szövetsége, a Független Kisgazdapárt és a Fidesz csepeli szervezetei aláírásokat gyűjtenek dr. Bölcsény képviselő megbízatásának visszavonására. „A nagy múltú munkáskerület lakói hosszabb idő óta elégedetlenek dr. Bölcsény tanácselnöki és országgyűlési tevékenységével — írja Hajdú Demeter Dénes Csepelről. — A rossz modorú, fundamentalista bolsevik híreben álló képviselő még a közelmúltban is megtagadta választói jogos kérését: számoljon be a köz érdekében végzett munkájáról, indokolja meg, miért javasolta zárt ülés elrendelését a bős-nagymarosi vízierőmű fölötti vitában.”

Élénk szóbeszéd tárgya Csepelen, hogy dr. Bölcsény cukrászdát épített a feleségének a Csepel SC sporttelepén, ott, ahol erre másnak nincs lehetősége.

Az aláírásgyűjtés minden bizonnyal sikeres lesz, annál is inkább, mivel úgy hírlik, Bölcsény tevékenységével és stílusával még az MSZMP és a Népfront kerületi bizottságai sincsenek meglegedve: a diktatórikus fellépés tanácselnök-képviselő az ő népszerűségüknek sem válik a javára.

Vannak olyan vélemények is, hogy most, amikor a jelenlegi országgyűlés fölött már úgyis meghúzták a lélekharangot, fölösleges időt és energiát vesztegetni egy-egy képviselő elmozdítására, majd azt követően egy esetleges pótválasztás lebonyolítására. Mások viszont azt mondják — és velük tartok —, hogy célszerű addig is a képviselők emlékezetébe idézni a tényt, hogy „Habár fölül a gálya, s alúl a víznek árja, Azért a víz az úr!”

Gadó György

Tudományos kutatók találkozási alternatív szervezetekkel

A Magyar Tudományos Akadémia Regionális Kutatások Központja „RKK Napok” elnevezéssel minden évben műhelyjellegű vitafórumot rendez a terület-és településfejlesztés témakörében.

Az ez évi program keretében — amely május 25-én kezdődött és 27-én zárult — a Baranya megyében működő független (alternatív) szervezetek, illetve pártok képviselőivel találkoztak a tudományos kutatók.

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt, a Magyar Demokrata Fórum, a Magyar Szocialdemokrata Párt, a Szabad Demokraták Szövetsége, és a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karának Természettudományi Köre, valamint a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének egy-egy képviselője hirdette ki szervezete programját. Ezt követően a vendéglátók kérdéseinek megvitatása és oldott hangulatú beszélgetés zárta a péntek esti programot.

Leváltható-e a kommunista párt?**Kádár Jánoséknak házalniok kellett volna***Az őstreformer a demokráciáról, a sztálinizmusról és sok másról*

Jánosi Ferenc a napokban előadást tartott. Sok témát érintett, sok problémát boncolgatott, sok témában elmélyült. És sokan igen keményen vitakoztak vele. Néhány kérdésben meg tudta védeni álláspontját, néhányban viszont nem. Néhány kijelentéséhez makacsul ragaszkodott, néhányat viszont a disputa során láthatólag elvetett.

Ki is Jánosi Ferenc? Nem azonos Nagy Imre szintén e nevet viselő vejével, nem ült 1956 után börtönben, (a második világháború előtt viszont három esztendőre lecsukták — „megismerhette” a Horthy-féle börtönt.) Nem azonos a „két ess ipszilonos” névrokonával, a trend-elméletek kidolgozójával, aki Lukács György fogadott fia. Jánosi Ferenc ismert közgazdász, aki — elmondása szerint — megfogalmazta a demokratikus közös piac megteremtésének koncepcióját (ezt jelenleg a Szovjetunióban tanulmányozzák). Erről a koncepcióról egyébként tavaly, az Ötlet hasábjain igen éles, szenvedélyes, ám korrekt vitát folytattak Gazdag Lászlóval, a Tolna megyei Pártbizottság jelenlegi gazdaságpolitikai titkárával. S még annyit, hogy Jánosi Ferenc megalakulásától tagja a Münnich Ferenc Társaságnak.

Magáról így vall:

— Az ellenforradalom után a pártközpont gazdaságpolitikai osztályára kerültem. Bálint József, az akkori osztályvezető helyettes az időszakról írt könyvében írja: a „reform motorja Jánosi Ferenc volt”. A Politikai Bizottság részére én csináltam az első anyagot a reformról. Amikor ezt az anyagot osztályértekezleten megvitattuk, ott volt Nyers Rezső kb titkár is, aki engem, mint politikai munkatársat, jó egy év múlva fogadott, ami óriási dolognak számított. Elmondtam neki, hogy én reformpárti vagyok — ma már őstreformernek számítok —, s kifejtettem, hogy a sztálini, vagy a szovjet modellről, azaz a tervutasításos módszerről le kell térni... De megkérdeztem, hogy kivel fogunk mi piacozni? A szovjetek továbbra is tervgazdálkodnak, mi piacozunk. De kivel? Erre írtó ideges lett Nyers Rezső. Javaslom, készítsük el a koncepciót, vigyük kongresszus elé, s az ott meghozandó határozattal Kádár János és a többiek kezdjenek el házalni Moszkvában, Prágában, Berlinben, Bukarestben. Magyarazzák el, hogy a magyar kommuniztáknak az az álláspontjuk, hogy a tervgazdálkodás nem jó, s miért nem szocialista ez, miért csak átmeneti korszak, ami nem árutermelő... ebből csak csőd lesz. De ugyanúgy csőd lesz, ha piacozunk, s nincs meg a nemzetközi kapcsolatrendszer. Nyers Rezső szó szerint azt mondta: „Ezekkel akar maga piacozni?” Erre megjegyeztem, hogy a történelem azt adta partnerül, akit... De ő csak makacsul ragaszkodott a reformhoz, mégpedig az említettek nélkül. Magam amellet kardoskodtam, hogy az imperialistákkal nem piacozhatunk, mert nekik nem céljuk a szocializmus építésének segítése... Ezek diszkriminálni fognak bennünket...

*

Az előadás és az azt követő vita után — nem éppen ahhoz kapcsolódóan — kérdeztük Jánosi Ferencről:

— Mi a demokrácia, s van-e demokrácia ma Magyarországon?

— Magyarországon ma sincs, és azt hiszem, eddig soha nem is volt. Mert az, amit a felszabadulás után a Magyar Kommunista Párt összehozott, az a sztálini szovjet modell átvétele volt. Persze, mást nem is vehettünk volna át, csak tőlük tanulhattunk.

— De ráfogtuk, hogy demokrácia...

— Igen, de akkor nem is tudtuk, hogy az egy sztálini diktatúra, egy pártoligarchia diktatúrája. Ezt csak ma, innen visszanezve látjuk.

— Nem ma, hiszen ezt, mint mondja például Ön már 1972-ben leírta. Ebben a munkájában kimutatta, hogy az eltelt huszonvalahány év nem szocializmus volt, hanem átmeneti korszak. Mi lett az anyagával? „Dobozban” maradt?

— Nem. Annál rosszabb történt vele. Az anyagot a kb-be nyújtottam be, és elmondtam Óvári Miklósnak, hogy ellentmondásban vagyok különböző kongresszusi határozatokkal... Nem akartam a disszertációm nyilvánosságra hozni, mert csámcsogott volna rajta a Szabad Európától az Amerika Hangján át mindenki.

— Ne haradugjon, de talán az is jobb lett volna a stüllyesztőnél, a nyilvánosság talán segített volna.

— Nekem, az én kommunista meggyőződésemmek az nem stimmel... A szocializmus helyes építésének útját nem lehet az Amerika Hangján keresztül megvalósítani. Ez illúzió. Ő nem arra utazik, hogy szabad teret adjon például a Jánosi-féle gondolatoknak. Kiderült volna, hogy engem a Szabad Európa és az Amerika Hangja támogat, de a saját pártom vezetői nem.

— Akkor maradjunk az MSZMP-nél. Közlekedvén a választásokhoz, sokakat foglalkoztat: leváltható-e a kommunista párt? Hogyan vélekedik erről?

— Nem váltható le. Hiszen a kommunista párt a szocialista társadalomnak irányítója, esze, lelke kell, hogy legyen. Ha a kommunista párt megbukik, megbukik vele a szocialista építés útja is. Csak egyetlen lehetőség van: a kommunista pártból valóban kommunista pártot kell csinálni.

— Igaz, hogy tanácsadója a Központi Bizottságnak?

— Én? Dehogyn! Be se tehetem a lábam... Persze, azért mégis bemegek és mondom a magamét. De nem tárgyalnak velem, mert tudják, hogy nem értek egyet a politikájukkal. Szóval nem tartozom azok közé, akire odafigyelnek.

— Maga hogy gondolja, miért?

— Mert pontosan tudják, hogy én hol állok.

— És hol áll?

— Azt vallo, hogy kommunista párt van szükség, mégpedig olyanra, melyben a Politikai Bizottság nem a tagság nélkül dönt. S eddig mindegyik pb így tett.

— És azt hogyan érti, hogy a Politikai Bizottság önmagának hozza létre a Központi Bizottságot?

— Hát úgy, hogy tavaly májusig megelőzően a párt tagsága, annak a színe-java világosan látta, hogy ahova eljutott ez a párt, ez a gazdaság, az nem jó. S szerette volna tudni ennek az okát, és természetesen azt, hogy mi a megoldás. Ezért követelte ki a tagság a pártértekezletet. Ezt a szelet, amit a tagság fújt, a Politikai Bizottság a következőképpen használta fel: Kádár János és társai tökéletesen látták, hogy 1968-tól eljutottunk tavaly májusig, s a meglett út maga a csőd, hiszen a szocialista táboron belül egyedül megvalósítani reformokat nem lehet. Ezért a rendszer lépésről lépésre a polgári demokrácia felé halad... Eladni a gyárakat a tőkésnek a megmaradásért? Ezt nem vállalták.

— Azért Kádár János vállalt funkciót, sőt, úgy hírlik, a főtitkári tiszthez is ragaszkodott volna.

— Az előző funkciókhoz képest a pártelnökség az semmi. Ezt, gondolom, azért vállalta, mert segíteni akarta Grószékát abban, hogy valamilyen kibontakozás legyen. A régi Politikai Bizottság másik felének — Grósz, Berecz, Lukács — az volt a célja, hogy tovább lehessen vinni a '68-ban megkezdett utat. Vagyis a reformot, aminek Nyers Rezső és Pozsgay Imre most a fő vállalkozója.

— Igaz, hogy most nem az eredeti kérdést jártuk körül, de nem baj. Tekintettel az Ön szűkös idejére, arról kérdezem, miért alakult ki az a nézet, hogy a Münnich Ferenc Társaságban igen keményen uralkodik a sztálinizmus?

folytatás a 8. oldalon

A demokráciát csak felfordulással lehet elérni?

Zavargások, tüntetések, kétmillió felvonulások, ülő- és éhségsztrájkok, katonai kordon a város körül, összecsapások a rendőrökkel, katonákkal, úttorlaszok — nos, nekünk, magyaroknak, talán némi vígaszt jelenthet, hogy még nem nálunk, „csak” Pekingben, Kínában zajlanak e nem túl szívdertő események, s alakult ki a mostani helyzet.

Már majdnem egy hete tart a meghirdetett szükségállapot, de azt hiszem, mindenki szerencséjére a katonaság „fellázd”, és nem hajlandó erőszakot alkalmazni a diákság, a felvonulók, a tüntetők ellen.

Egymásnak ellentmondó hírek érkeznek a vezető politikusok helyzetéről, pozíciójáról, egyik nap még Li-Peng kormányfő látszott a győztesnek, aztán úgy tűnt, hogy Csao Ce-Jang „győz”, a legutóbbi hírek szerint a (volt? jelenlegi? ki tudhat biztosan?) pártfőtitkár házi őrizetben van, és a konzervatív erők kerekedtek felül.

Ha valóban marad a status quo, az valószínűleg nemcsak Kína számára jelenthet további komoly belpolitikai problémákat, hanem a világpolitikai eseményekre is hatással lehet. Ami azonban a legaggasztóbb a mostani eseményekben, az a hatalmi torzalkodásnak a közvéleménytől való teljes elzártasága. Minden a színpalak mögött folyik, a közvélemény csak a kiszivárogtatott fél-, vagy harmadigazságokból, rémhírekből értesülhet a törté-

tekről, illetve — majd a harc eldőlte után — a kínai honpolgárok készen kapják a döntést arról, hogy a következő időszakban ki is lesz a tényleges vezetőjük.

Magyarul: a széles néptömegek teljesen megfosztottak a beleszólás lehetőségétől, nem ők döntenek el, hogy ki álljon a kormányfőnélnél, tehát kis túlzással saját életük egy részének alakítása sem az ők akaratuktól függ.

Kína mentésére mondható, hogy ezzel a gyakorlattal nem áll egyedül a világ országai között. Már majdnem leírtam, hogy kísértetiesen hasonlít helyzetük egy kis, közép-európai államéhoz, amely most küszködik a demokratizálódás nehézségeivel és gazdaságának rendbetételével, de a távol-keleti nagyhatalmat túlzás lenne hazánkhoz hasonlítani.

Tény azonban, hogy ma Magyarországon a társadalom vezető ereje deklarálta az MSZMP. Az is tény, hogy a vezetőit eddig, és még napjainkban is, kongresszusokon és pártértekezleten, néha csak KB üléseken, de mindenképpen a lakosság létszámához mérten maroknyi állampolgár választja meg, az elsősorú többség, tízmillió ember kizárásával.

A jelenlegi kormányzat ígéretei között szerepel a szabad választások garantálása, s azt is tudom, hogy létrejöttek a pártkezdemények, melyek idővel ellenlábasai lehetnek az

MSZMP-nek, de egyrészt — részben önhibájukon kívül — még kis tömegbefolyással bírnak, másrészt mindenki értesülhetett Grósz úrnak az egyesült államokbeli lapnak nemrégiben adott interjújából arról, hogy a kormányzó párt terve szerint csak a kilencvenes évek közepén működik majd az első igazán szabad választások által kijelölt Parlament.

Jelenleg tehát nem látom biztosítottak azt, hogy a következő választások után valóban az a vezetés gyakorolja a hatalmat Magyarországon, mely bírja a választópolgárok többségének bizalmát.

Kínában az elégedetlen tömegek az utcára vonultak jogik érvényesítéséért, a demokráciáért, a nagyobb beleszólás lehetőségéért. Nem hiszem, hogy ez hiányzott bárkinek is a világon, legkevésbé a kínaiaknak.

Nálunk nem lehetne nyugodtabban, kisebb felfordulással, békésebben létrehozni a jogállapotot, a demokráciát?

Wagner Dezső

Peking: a statárium kilencedik napja

Pekingben a helyzet változatlan

Elmaradt Pekingben a diákok által remélt legalább egy milliós tömegtüntetés, amelyet vasárnapra hirdettek meg a Tienanmen téren és a pártközpont előtt ülsztrájkot tartó diákok képviselői. A Li Peng miniszterelnök és Jang Sang-kun államelnök által bevezetett rendkívüli állapot kilencedik napján összesen körülbelül 50 000 diák vonult fel és tüntetett a kínai fővárosban. A tüntetők követelték Li Peng lemondását, Csao Ce-jang pártfőtitkár visszahelyezését tisztségéből és a 84 éves Teng Hsziao-ping végleges távozását a kínai politika színpadáról.

A vasárnapi tüntetéshez nem csatlakoztak a munkások, az alkalmazottak és az értelmiségiek.

folytatás a 8. oldalon

Szovjet ellenőrzés Olaszországban

Négytagú szovjet ellenőrző csoport érkezett vasárnap Olaszországba, hogy megtekintsen egy közép-olaszországi katonai körzetet.

A meglepetésszerű ellenőrzésre az 1986-os stockholmi megállapodásban intézményesített bizalomerősítő intézkedések alapján került sor. Ezek egyebek között lehetővé teszik, hogy 36 óras bejelentéssel katonai ellenőrök megtekintsenek olyan körzeteket is, ahol nem folyik éppen hadgyakorlat vagy más katonai tevékenység.

Most első ízben élnek szovjet részről ezzel a lehetőséggel Olaszországban, míg a stockholmi megállapodást aláíró 35 ország között már mintegy húsz alkalommal történt meglepetésszerű ellenőrzés, körülbelül egyenlő arányban Kelet- és Nyugat-Európában. Olasz részről is történt már hasonló ellenőrzés a Szovjetunió lezárt katonai körzetei egyikében, és a szovjetek messzemenően együttműködően fogadták az olasz ellenőröket — fűzték még hozzá.

Burma új neve — Myanma

Burma hivatalos neve a jövőben Myanma — jelentette be a burmai sajtó. Az indoklás szerint a névváltoztatást az erre szükségessé, mert a Burmai Unió elnevezés csak az országban többségben lévő burmai nemzetiséget veszi figyelembe, holott a burmai mellett számos nemzeti kisebbség él.

A tavaly végrehajtott államcsíny után az ország nevéét egyszer már megváltoztatták, az 1974 óta érvényben lévő Burmai Unió Szocialista Köztársaság elnevezést Burmai Unióra módosították.

Muszlim tömegtüntetés Londonban

Erőszakba torkollott szombat estére a szigetország történetének legnagyobb szabású muszlim tömegmegmozdulása: a brit parlament épületének körzetében kirobbant összecsapások során 101 tüntetőt őrizetbe vettek és 18 rendőr megsebesült.

A demonstrációt a Nagy-Britanniában élő másfélmilliónyi muszlim nevében fellépő brit muszlim akciófront szervezte, annak a követelésének az alátámasztására, hogy tilták be Salman Rushdie indiai származású brit író „Sátáni versek” című művének forgalmazását a szigetországban és terjesszék ki valamennyi vallásra a brit „szentséggyalázási” törvénykezést.

A rendőrség becslése szerint 20-30 ezer résztvevő érkezett Londonba az ország különböző részeiből. A Hyde parkban megtartott nagygyűlés után még fegyelmezett menetben vonult a tömeg a Downing street 10-hez. Miután azonban a tüntetők képviselői átnyújtották petíciójukat a miniszterelnöki rezidencián és a tömeg megindult a parlament épület felé — amelynek egymérföldes körzetében tilos a gyülekezés — a rendőrség közbelépett.

A muszlim vallási vezetők szerint „szélsőséges elemek kerítették hatalmukba a menet elejét és provokálták a rendőrséget”.

Új japán miniszterelnök

Uno Szoszuke, mint Japán külügyminisztere, minden bizalommal utolsó külföldi útjára indult vasárnap, hogy részt vegyen az OECD miniszteri értekezletén Párizsban. Visszaérkezése után — a teljesen egybehangozó elemzések szerint — a kormányzó Liberális

Demokrata Párt elnökévé választják. Ezzel számítások szerint lezárul a japán párt- és kormányválság. Mindhogyan az LDP a parlament alsó- és felsőházában egyaránt többséget élvez, Uno pártelnökké választásával automatikusan együtt jár miniszterelnöksége is.

Glatz Ferenc művelődési miniszter

Művelődési Minisztérium

Budapest

Pf.: 1

1884

Vincze Gábor igazgató

Állami Könyvtarjesztő V.

Budapest

Pf.: 103

1364

Preszter Sándor igazgató

Művelt Nép Könyvtarjesztő V.

Budapest

Pf.: 370

1370

Igen Tisztelt Miniszter Úr!

Igen Tisztelt Igazgató Úr!

Rövidesen megkezdődik az Ünnepi Könyvhét. Évek óta visszatérő gond, hogy a könyvheti sátrakon ünnepontó feliratok ékeltelenkednek. A pozsonyi Madách, az ungvári Kárpátok és az újvidéki Fórum Kiadó székelyeit a sátrak tábláin idegen nevekön tüntették fel mindaddig a rendezők. A Fórum Kiadó nevéért pedig rendszeresen és tévesen ó-val írták, annak ellenére, hogy minden kiadványukon a betűvel írt név olvasható. 1983 és 1988 májusában levélben kértem az ÁKV és az MNKV igazgatóit a magyar helynevek használata. Úgy látszik, tavaly már figyelembe vették kérésomat, bár némi félreértéssel. En ugyan magyar nyelvű táblákat szorgalmaztam, a rendezők viszont kétnyelvű táblákat tettek a sátrakra. Nem ez az igazi megoldás! Korábbi leveleimben már részletesen kifejtettem, hogy miért kell magyarul írni a magyar könyv ünnepét hirdető táblákat, ezért most nem ismétlem magamat. Viszont mellékelem a Kárpáti Igaz Szó című lap és a Fórum Kiadó tájékoztató füzetének egy-egy másolatát, melyeken Ungvár és Újvidék neve csak magyarul áll.

Mára oda jutottunk, hogy Ungváron és Újvidéken bátran lehet a magyar helységneveket önállóan használni, de a magyar fővárosban a magyar könyv ünnepén még nem! Magyarországon még mindig kísért az állatnacionális ártó szellem, melyet máshonnan már száműzték!

Végül tisztelettel arra kérem a Miniszter Urat, hogy mielőbb találjon alkalmat arra, hogy a könyvhét szervezőit felvilágosítsa a magyar nyelvű feliratok jelentőségéről és szükségességéről. A szomszédos országokban élő magyarság megérdemel ennyi figyelmességét.

Kérésomat támogatja a Rákóczi Szövetség — a Csehszlovákiai Magyar Kultúra Barátainak Köre — is.

Tisztelettel:

Simén András
a Rákóczi Szövetség
szervezőbizottságának
tagja

SAJÁT KEZÉHEZ! SÜRGŐS!

Bush terveit

Csökkentik-e a NATO haderejét?

George Bush amerikai elnök NATO-egyeztetés után új lezserelési javaslatok bejelentésére készül és a Szovjetunió elleni gazdasági korlátozások feloldását tervezi, jelentette szombatnap az amerikai sajtó.

A lapok nem tudták megerősíteni a pénteki értesítést, hogy Bush a NATO csúcserkeztetésen bejelentené az európai amerikai haderők tíz százalékos csökkentését. Ezt hír szerint még egyeztetik a NATO-szövetségekkel, akárcsak egy másik tervet: egyeztették vele a NATO a bécsi tárgyalásokon csapatai mellett légierője, helikopterei csökkentésére is — amennyiben a VSZ gyorsan hozzájárul a csökkentéshez a harcok miatt. A páncélozott csapatállomány és a tüzérség területén. A NATO eddig ellenezte a légierő bevonását a tárgyalások körébe, most azonban a The Washington Post szerint hajlandó erre, de csak miután megszűnteték a megállapodás a VSZ említett támadó fegyverzetének korlátozásáról. A tervezett gyors megegyezés egyúttal a vártnál korábban lehetővé teheti, hogy tárgyalásokat kezdjenek a harcászati atomfegyverek csökkentésének oly hevesen vitatott kérdésében is.

Bush elnök európai útján bejelent majd, hogy feloldják az 1979-ben életbe léptetett amerikai rendelkezést, amely szerinti korszerű nyugati technológia, berendezések semmiképpen nem adhatók el a Szovjetunióknak, értesült a The New York Times.

Gyűlés a Luznyikiban

Agresszív brezsnyevista többség

A moszkvai választók, a meglepetéssel moszkvai, leningrádi képviselők és a nem hivatalos szervezetek képviselői az újonnan megválasztott Legfelsőbb Tanácsot szatálista-brezsnyevistának nevezték és élesen bíralták a reformista határozatokat leszavazó „agresszív többséget” szombatnap este a Luznyiki stadion mellett tartott, engedélyezett gyűlésükön. A gyűlésen több mint ötezeren vettek részt.

Rámutattak: az új Legfelsőbb Tanácsot a régi alkotmány alapján választották és ez az új Legfelsőbb Tanács fogja jóváhagyni az alkotmánymódosításokat, a korábbi, megkérdőjelezett Legfelsőbb Tanács rendeleteket. Bíralták az „agresszív-többséget” és a moszkvai-üzbég összefonódást emlegették. Kijelentették, hogy a kongresszus összetétele nem tükrözi a szavazók véleményét: a képviselők 80 százalékát a szavazók 20 százalékának akaratából dönt.

A felszólalók rámutattak: az átalakítás alatt nem mindenki ugyanazt érti — meg kell határozni, ki milyen peresztrojka híve, és kinek az érdekében óhajta az átalakítást. A felszólalásokból kitűnt, hogy a moszkvai képviselőcsoport — közülük Jelcin, Szaharov, Gavriil Popov, Zaszlavszkaja — népszerű és sokak támogatását élvez nemcsak a fővárosban, hanem az ország más részeiben is: ezt a baltikum, leningrádi és kaukázusi felszólalók beszéde tanúsította.

A felszólalók külön kitértek Telman Gdlijn ügyészségi nyomozó indulatos kongresszusi felszólalására, amelyben Gdlijn független személyekből álló testület vizsgálátát kérte a „Gdlijn-Ivanov ügyben”. Gdlijn a Kremlben bírálta a Legfelsőbb Tanács különböző tagjának tíz nappal ezelőtti elmarasztaló döntését és rámutatott: a bizottság nem egészen hat nap alatt értékelte hatéves nyomozati munkájukat. A kongresszus Gorbacsov

támogatásával szombatnap szavazott egy bizottság felállításáról. A Luznyikiban jelenlévők kérték a küldötteket, juttassák el a Kreml-

be: a Gdlijn-Ivanov ügyben Jelcin vagy Afanaszjev történész vezetésével induljon vizsgálat. (MTI)

Furcsa menet Adádon

Tülkölő, sípoló dudaszó, virággal feldíszített masinák és bolondos külsejű fiatalok. Idén harmadik alkalommal búcsúztak iskolájuktól Adádon a Fekete István Mezőgazdasági Szakközépiskola végzős diákjai. Növénytermesztő gépész szakon két osztály került ki ebben az évben is az intézményből és a múlt héten pénteken, a ballagást megelőzően furcsa-

vidám menetben vonultak végig a falun és a szomszédos Balatonszabadra. A Rába-Steiger, Johndeere, Zetor mögött pófogott a múltat idéző jó öreg Hoffer traktor, a saját gyártmányú ketyerő, és az egészet egy lábba hajtott kétszemélyes roller vezette fel.

fotó: -ka-

Pozsgay Imre nyugat-berlini látogatása

Pozsgay Imre államminiszter a nyugat-berlini Európai Akadémia meghívására május 26-án előadást tartott az akadémia jubileumi ünnepségén az „Európai Ház” perspektíváinak magyar megítéléséről. Nyugat-berlini látogatása során találkozott a város vezetői politikai és

gazdasági személyiségeivel, köztük Walter Momper kormányzó polgármesterrel.

A megbeszéléseken jelen volt Czeglédi János, hazánk nyugat-berlini főkonzulja is. A megbeszéléseken jelen volt Czeglédi János, hazánk nyugat-berlini főkonzulja is.

Kegyeletet az idegen földben nyugvó magyar katonahalottaknak!

A közvélemény — s talán elmondhatjuk: a nemzet — érzékenysége az utóbbi évben megokosozódott. országunk, történelmünk rendezetlen kegyeleti kérdéseiről. Pironkodva szembeállunk, sokan önmagunkkal is, amiért hosszú ideig túrtuk, hogy „temetetlen” holtak, kényszerűen feledésre ítélt nevek, jeltelenül és ismeretlen helyen elhantolt, az emlékezés hírvágai, mécsai — zsidó honfitársaink hagyományai szerint pedig síremlékekre tett kövei — nélkül hagyott polgári és katonai áldozatok terheljék a történelmi vészidőket túlélte, a kegyeletadás és emlékezés kötelessége alól kibúvó itamaradtak lelkiismeretét.

A holtak emléke iránti kötelességmulasztásaink egyike az, amelyet a II. világháború elcsúsztatott és hadifogságban pusztult magyar honvédek szemében követtünk el. A negyvenes évek magyar állama — amelynek a mai természetesen jogutódja! — elküldte az akkori hadszínterekre — mindenekelőtt a keleti hadszíntérre — hadseregeit. A háború — minél értelmesebb és méltánytalabb, annál inkább — gyötrelm a hadviselő nemzet egésze számára, de különösen az a szenvedés, legkétesebb stációt, legmélyeségek mélyiségeit átélő, nélkülözött, harcoló katonáknak. Az ő felelőssége a háborúért nem nagyobb, mint a nemzet egészé, hanem csupán a terhekből kijutó osztályrésze

nagyobb, vagy éppen mérhetetlen, ha életét kell otthagynia a hadszíntereken, idegen földek lágerjeiben.

S mi, a nemzet túlélő része, amikor a főhajtás helyett inkább adócsak maradtunk a kegyelettel, voltaképpen nem tettünk egyebet, mint erre az életét is odavesztett, egészen a haláláig kiszípolozott százezres „tömegre” terheltük, terheljük tovább a „bűnös nemzet” rettenetes ódiáját, amely németek által kezdetben valamennyiünknek, a nemzet egészének szánatott, de amely alól mi, élők, fokozatosan kibújhatunk, feltéve, hogy hallgatólagosan megengedjük; halottaink azért rajtatapadhasson ez a stigma. Az ő sírjaik megkoszorúzásától való tartózkodásunkkal — és ha fizikailag lehetetlen volt is a virágok letétele — a legalább jelképes megemlékezéstől is visszariadó tartózkodásunkkal vásároltuk meg a „bűnös nép” megpecsételő jelzőjéből való kimosakodásunkat, katonahalottainkon — mint bűnbakokon — feledve rajta a bélyeget. Bizonyos értelemben bekerített részszabadságunkért, váltásdíj gyanánt, adtuk lemondásunkat hősi halottaink legalább szimbolikus végtiszteletéről!

Sokáig úgy véltük, hogy ez természetes, mindez joggal várható el tőlünk, itthon és a nagyvilágban ezügyben teljes a „konszenzus”, s a rendet fenntartó politikai hatalom aligha

működne együtt bárkivel is az elmúlt idők tabuinak mítosztalanításában, méltányos újragondolásában.

Talán sokakat meglepő, váratlan, szinte mellbevágó volt ezért a nyolcvanas évek elejének egy politikusi látogatáshoz kapcsolódó, protokollárisnak tűnő apró eseménye. Az NSZK akkori vezető politikusának magyarországi látogatása idején a politikusi mértékadó magyar kormányférfiak társaságában tisztelően és kegyeletesen meglátogatta a budapesti harok idején itt elesett német katonák egy csoportjának sírmezejét. A gesztus nyomán nyilvánvalóvá lett, hogy másként is eljárhat és el is jár egy demokratikus állam a jogelődje által méltánytalanul háborúba és halálba küldött katonahalottai emlékével, mint azt mifelénk teszik a hivatalos körök. És nyilvánvalóvá lett az is, hogy hivatalban lévő honi államférfiaink számára sem feltétlenül áthágathatlan tabu a kérdés, hiszen tevőlegesen is részt vesznek egy ilyen kegyeleti aktusban, csupán a magyar katonahalottak esetében nem erőltetik az állami főhajtás jogának és kötelességének érvényesítését.

Ne kísértünk meg senki, gyanakvó kedélyű emberfiát, hogy azt legyen kénytelen hinni: reménybeli keményvalutakölcsonk nagyobb vonzerőt gyakorolnak a magyar politikusi lábakra, és így azok etalál-

nak a budapesti német katonai temetőbe, de a hajdani kárpáti vagy Don-kanyari magyar honvédek máig köztünk élő özvegyei és árvái nem rendelkeznek olyan „érdekvérvényesítő” súllyal, hogy érdemes legyen külföldön ilyen gesztust „vállalni”!

Ne kísértünk tehát, ne nézzünk most kulisszák mögé!

A kegyeleti kötelezettségek szegységes szabotálásának kora talán lejáratban van, a jóváérett gesztusok napjait éljük. Ideje ezt kitélejesíteni, ideje van annak is, hogy a nyugatnémet kancellár német katonasírokhoz történő elkísérésén túlmenően is vegyenek részt magyar politikusi ilyen aktusokban. Ideje, hogy az egykori csaták alkalmával magyar államférfiak is találjanak időt egy néhány perces elcsöndesülésre, és az ország nevében hajtsanak fejet, és helyezzenek el virágot az odaküldöttek és ottrekedtek sírhelyén.

Az ország miniszterelnökének legutóbbi, rövid, egy napos moszkvai tárgyalásai végén egy hamarosan sorra kerülő, hosszabb, mélyrehatóbb baráti látogatás tervéről esett szó. Ez a várható látogatás alkalmas adhat és alkalmas kell, hogy adjon kegyeleti adósságunk törlesztésére!

Kolozsi Béla

Izraeli pillanatképek

1. Autóbuszal jövök Tel Avivból Jeruzsálembé. Dimbes-dombos tájon kanyarog az enyhén emelkedő út. Felütünk előtünk a latrni kolostor szépséges épülete, örök hallgatagságot fogadó szerzetesek hajléka. A vidék hangulatát mégsem ez adja meg, főképpen ma nem. A bokrokkal benőtt dombok alján, a gyér fenyvesek árnyékában gépproncsok hevernek az út mentén: ágyútalpák, katonai gépkocsik, páncélozott teherautók maradványai. Egy-egy darabjukat itt is, ott is az izraeli zászló díszíti.

A szótlan barátok hónap harci zaj verte föl 41 évvel ezelőtt. Az Izrael állam megeremtelésével végződő zsidó függetlenség háborúban ezen az úton, a mellette fekvő arab településeken át törtek a szorongatott Jeruzsálem felé az alakulóban lévő zsidó hadsereg egységei.

Az úton autóbuszok, személykocsik jönnek velünk szemben: az itteni harcokban elesettek hozzátartozóit hozzák. Iskolásgyerekek csoportosulnak az egyik roncs mellett, hogy meghallgassák a megemlékezés szavait, és a hajdani katonák rokonai virágot tesznek le a véraztatta földön.

A függetlenség ünnepe előtti nap a hősi halottaké Izraelben. Tizenhatezren estek el érte az államalapítástól eltelt 41 esztendő alatt, és ebben a kicsiny országban ma is eleven a gyász mindegyikükért. Az ismeretlen Katona itt nagyon ismerős: diáktársai, barátai, családtagjai szinte maguk előtt látják még az arcát.

— Ezen a helyen — szól most kísérőm — egy fiatal, szőke hadnagy tűnt ki a harcban. Az akkor 18 éves Arik Saron itt nyomult előre szakaszával, és ugyan ő volt az, aki ezen a nyílt terepen a hátán cipelte vissza a sebesülteket. Saron utóbb az izraeli hadsereg tábornoka lett, ma az ipar és a kereskedelem minisztere.

Autóbuszunk útja mentén a dombok hegyekre váltanak át. A kőzetet alig néhány centiméternyi talajréteg takarja, de a fenyők, pineák, ciprusféle fák derekasan belekapaszzkodnak. — Ezeket az erdőket mind negyven év alatt ültettük — magyarázza kísérőm —, azelőtt legfőbb bozót nőtt ezen a köves lejtőkön.

Bab el Vád a vidék neve, ahol most elhaladunk. Magyarul: a völgy kapuja. Itt különösen heves harc dúlt annak idején. Egy fiatal ezredes, Jichak Rabin vezényelte a környékben küzdő zsidó csapatokat. (Ma ő Izrael hadügyminisztere.) Keves volt az embere, de még kevesebb lett volna, ha meg nem érkeznek a Kelet-Európából frissen bevándoroltak. Ben Gurion, a kormány feje döntött úgy, hogy öltöztessék be őket, és vessék be az ostromgyűrűbe fogott, élelemtől-víztől elvágtatott Jeruzsálem felmentésére. Minimális kiképzés után, szinte közvetlenül a bevándorlóhájkórol kerültek a frontra ezek a fiatalok, akik közül sokan csak tizennyolc-húsz évesek voltak.

folytatás a 8. oldalon

DÁTUM

Navigare necesse est (III.)

A vitorlás kishajózás közeli jövője

A korábban már említett, egyre nagyobb méreteket öltő, sport- és hobbicélú hajózás technikai feltételei után érdeklődve jutottam el a Somogy Megyei Tanács Műszaki Főosztályára, ahol is avatott szakvéleményt kaptam Zádori Ivántól, aki csoportvezetőként a műszaki felügyeletet és a személyi képesítések kiadását vezeti.

— „A 60-as évekig a vízi-rendészet hatáskörébe tartozott a járművek nyilvántartása és ellenőrzése. Ezt a feladatot átvette a MAHART Hajózási Felügyelete, majd 1983-tól a megyei tanács hatáskörébe került ez a feladat. Hat megyei Tanács kapott hajózási jogosítványt, hozzánk tartozik ilymódon Somogy, Zala, Veszprém, Fejér megye. A Balatonon kívüli felügyeljük a Velenceitavat, a Fejér megyei Duna-szakaszt, Somogyban a Drávát, és az ezen a területen található összes belvizet is.”

— Milyen adminisztratív kötelezettségeik vannak?

— „Nyilvántartási számmal rendelkeznek az A és B kategóriájú vitorlás kishajók, a szolgálati célú motoros kishajók. Ezeknek a járműveknek az első ellenőrzését végezzük. Ezenkívül a nem közforgalmú kikötők nyilvántartása is a hatáskörünkbe tartozik.”

— A személyi képesítések — magyarán jogosítványok — kiadása hogy történik?

— Tanfolyamhoz jelenleg még nem kötött az ismeretek elsajátítása. Két alaptípus vizsgáztatunk, A és B kategóriás vitorlás kishajóvezetői képesítést, motoros kishajóvezetői képesítést bírálunk el. Az elméleti vizsga tananyagát az idevonatkozó szakirodalomból és a jogszabálygyűjteményből sajtíthatják el a jelentkezők. Ehhez szükséges még a hatósági orvosi igazolás, úszástudás igazolása, valamint a vízijártassági alapismeretek elsajátítása. Ezután próbálkozhat a jelentkező elméleti vizsgát tenni. Sikeres elméleti vizsga után két hónapon belül kell gyakorlati vizsgára jelentkezni.

— Hol lehet vizsgálni?

— A tanfolyamhoz nem kötöttség nem zárja ki a csoportos felkészülést és vizsgázást. 20 fő feletti csoportokat az általuk választott helyszínen vizsgáztatunk, természetesen előre egyeztetett időpontban, költségmentesen. Az egyéni vizsgázók április 15-től október 30-ig minden pénteken Siófokon, a MAHART kikötőben jelentkezhetnek.

— Gyakorlati vizsgát hogy tehet az, aki nem rendelkezik járművel?

— A csoportos vizsgázók általában egy-egy vízbázishoz kötődnek, ott megoldott a vizsgajármű. Az egyéni vizsgázók Siófokon jutányos áron bérelhetnek a MAHART klubtól járművet a gyakorlati vizsgához. Egyébként is olyanok egyre

többen kívánnak képesítést szerezni, akiknek még csak vágyalmuk a saját hajó. Ők valószínűleg bérelt járművel elégitik majd ki sport- és hobbigéneiket.

— Emelkedik-e a vizsgázók száma?

— Az elmúlt évek tapasztalata alapján mondhatom, hogy állandósult a mintegy ezer fő körüli vizsgázni szándékozó létszám. Ebben benne van a magasabb kategóriát szerzők száma is.

Beszélgetésünk során megtudtam azt is, hogy mintegy 20-30%-ot kell ismételt vizsgára bocsátani, ez az arány a veszélyességi fokához mérten jobb, mint a gépkocsivezetői bukások száma. A gyakorlati vizsga ismétlésére két hét múlva kerülhet sor, ennyi idő mindenképpen kell a helyes gyakorlat elsajátításához.

— Milyen az ellenőrzésre kerülő hajók állapota?

— Jó! Ugyanis akinek már van hajója, annak a tulajdonosi szemlélete magával hordozza a karbantartás állandóságát, s miután ez költségigényes szenvedély, nemigen akad, aki vállalná az elhanyagoláshoz adódó többletköltségeket. Miután már rég megszűnt a hajózás státuszszimbólum jellege heterogén a személyi összetétel, nincs kasztjelleg, egyformán a gondoskodás jellemzi a hajók állapotát.

— Befejezésül egy általános véleményt szeretnék kapni

olyan forrásból, mely összehasonlítási alappal rendelkezik, hiszen Ön több évig szolgált a tengerhajózással, és saját túravitorlásával a Balaton szerelmesei közé tartozik.

— A vitorlássport terén létezik egy szűkebb kör, a verseny sportvitorlázás. A közismert anyagi nehézségek miatt jelenleg fennmaradási küzdelmet folytatnak. Mint technikai sport, nagyon drága. Összehasonlítással: Trabantból nem lehet Forma 1-ről álmodozni. A tömeget mégis a túravitorlások képezik, akiknél a kikötés lehetősége valamint a szolgáltatások hiánya igencsak határt szab. A hajók darabszámának felfutása várható, ezzel azonban nincs arányban a létesítménybővítés. A közforgalmú kikötőkben a bérleti díj már nagyon magas, és ezért a díjért jóformán semmi szolgáltatást nem nyújt. Ahol szolgáltatás is van, azért külön kell fizetni. El kellene oszlatni azt a tévhitet, hogy a hajótulajdonos fejőstehén! Egy közepkategóriájú vitorlás fenntartási költsége éves szinten 11—15 000 forint között mozog. A megszállottságon kívül így a hajózás jelentős anyagi áldozatokat is igényel. És mindezekkel együtt állítom és hiszem a latin mondást:

Navigare necesse est! Hajóznunk kell!

Mészáros Tamás

Aranymezők körös-körül

Ott állt József az út jobb oldalán, Tamási felé, félúton. Három óra van, de előtem senki sem állt meg neki. József előzékeny stoppos: ha az űrvezető nem fecsegős és nem kérdezet, akkor ő sem beszélget. De az űrvezető kérdezet és kiderül: munka egy síófoki építkezésen. Szombat délután van, micsoda építkezés? Nehéz volna nem tovább kérdezetni.

József Siófokon éppúgy idegen, de otthonosan eligazodik, mint Tamásban, vagy bárhol e hazában. Derecskén lakik, ám arrafelé semmiféle munka nincs, állítja.

— Van ott lakása?

— Az egyetlen bizonytalan válasza az egész beszélgetésben:

— Igen.

— Feleség, család?

— Senki.

folytatás a 4. oldalon

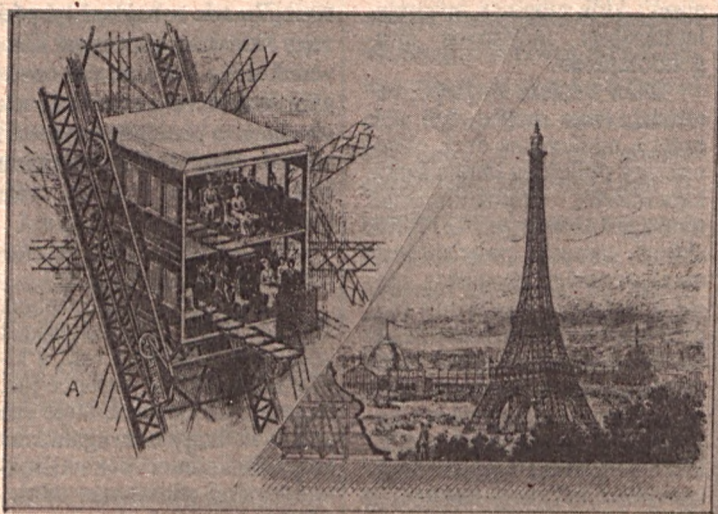
Eiffel-torony és lövöldözés a párizsi világkiállításon

Száz esztendeje, 1889 májusában, a legnagyobb eseményt a párizsi világkiállítás jelentette. A korabeli Vasárnapi Újság, s az akkori statisztikusok segítségével a rendező ország hétköznapjaiba pillanthatunk bele a május 5-én közreadott összegzéssel: „Franciaország haladásáról az utóbbi száz év alatt a következő adatokat állították össze: 1789-ben egy hektár föld ára 500 frank volt, jelenleg 1700, a népesség 27 millióról 38-ra emelkedett, Páris lakossága csak 600 000 volt, ma 2 310 000. Az utazás abban az időben Párisból Marseillesig a gyorskocsival 13 napot vett igénybe, ma gyorsvonattal 15 órát. Egy levélért ugyanoda 1 frankot kellett fizetni, s a bérkocsi olcsóbb volt akkor, mint ma egy jó hely a színházban (mert ez csak egy frankba került), de a kenyér ára háromszor olyan nagy volt”.

Azt már elfelejtette a hajdani statisztikus, hogy az egykori magyarságnak nem egyébként, mint az előző században volt az oka. Persze, erre legalább hivatkozni lehetett, nem úgy, mint nálunk: itt legfőképpen csak a *viszály* magyarázható a kenyér és a bűza ára.

Voltak azonban megmagyarázhatatlan különlegességek is, igaz, azok már oly távol történtek, amire ráillik a közmondás: messziről jött ember azt mond, amit akar. Az Egyveleg című rovatban közölte a fenti lap: „Feltámadt a halálból egy néger Lebanon-amerikai városban. Valami büntetésért felakasztották, de húsz perc múlva levették az akasztófáról, s miután az orvosok halottnak nyilvánították, a holttestet átadták rokonainak. Hosszas kísérletek után ezek a csak elájult embert felélesztették s megszöktették, hogy újból ne kerüljön az akasztófára”.

Ennek a történetnek van egy kelet-európai változata is, azzal a különbséggel, hogy itt évtizedek múlva szokás valakit felélesztetni, s utána már szükségtelen megszöktetni... Erre mondják, jobb, ha a történeteket játékosan félhomály fedi. Talán ehhez járult hozzá az a másik történet, amely az amúgy is ködös Albionban esett meg: „Pipázó istentiszteletet rendezett dr. Parcker, a londoni City templom papja oly körök számára, kik a dohányfüstöt nehezen nélkülözik. Minden hétfőn van ily istentisztelet pipászó mellett. A kedélyes hívek nagyjából a munkásoktól kerülnek ki”. Szóval, nem lehet állítani, hogy egy pipabagót sem ér az egész...

Az Eiffel-torony emelőgépe

Ám, ha London megér egy mesét, Páris megér egy másik mesét. Ma, amikor hétköznapjaink természetes társa már a lift, mosolyogva, s némi nosztalgiával olvassuk az Eiffel-torony emelőszervezetéről frott ismertetést: „Az emelőgépek hazánkban kevésbé ismeretesek s általános használatban csak a sóaknákban vannak, hol nemcsak a kivágott sókoczkákat szállítják föl velök, hanem a munkások és látogatók egy része is azon jár. (...) Lényegileg hasonló szerkezetűek az egyes felhúzó gépek is a nagyobb házakban, pl. Budapesten a Hungária szállóban, s ezek is aránylag igen ritkák. Jelenleg csak az Amerikai Egyesült Államok nagyobb városáiban váltak általános szükségletté. Ott minden nagyobb épületben van ilyen emelőgép, némelyikben több is, úgyhogy a lakók bármely perczben igénybe vehetik. Igen sok ember van, ki a magasabb lakásokért drágább bért szívesen fizet, holott nálunk éppen fordítva van. (...) Az Eiffel-torony emelőgépei nem ily közönséges szerkezetűek s bizonyos tekintetben páratlan újítások. Az első emeletig, melynek 4200 négyzetméternyi talaján 60 ház van, s ahol egyszerre 5000 ember foglalhat helyet, két emelőgép vezet

föl s ugyanannyi le: a nyugati és keleti sarkon Roux és Combaluzier rendszere szerint, míg az éjszakin és délin az amerikai Otis rendszerű emelőgép található. Nevezetesebb ez utóbbi, melyre képeink is vonatkoznak. Itt az emelkedés már nem függélyes, nem is rézsutos, hanem váltakozó irányú. Egy darabig a kijelölt szög alatt haladnak a kocsi, azután egy kis sugárral bíró íven át menve más irányba jutnak s később ismét másba. De ez a rendszer csak az első emeletig tart, azután újabb emelőgépen kell tovább haladnunk. Ezen egyszerre csak 50 ember mehet, de egy másodperc alatt két méter gyorsasággal: ez tehát az Eiffel-torony gyorsvonata...”

Nem tudom, ezt szánták-e a világkiállítás legnagyobb szenzációjának, de azt igen: kis híja, hogy más nevezetes esemény nem lett hírhedt. Amikor a Vasárnapi Újságban megjelent az előbbi ismertetés, a francia fővárosban más keltette föl az emberek figyelmét: „A párizsi világkiállítás előtt egy nappal, május 5-én, Carnot köztársasági elnök kocsin vonult ki Párisból Versaillesba, s a menetet a főváros utcáin nagy néptömeg nézte. Nem messze az Elyséetől, a Place Beauveau sarkán egy Perrin nevű ember hirtelen pisztolyt rántott elő s rálőtt az elnök kocsijára, ki azonban sértetlen maradt s nyugodtan hajtattott tovább. A merénylet rögtön elfogták s a rendőrségnek csak nagynehezen sikerült őt megmenteni, hogy a tömeg szét ne tépje. Már ott helyben kintunt, hogy nem politikai jellegű merényletről volt szó. Perrin egykor matróz volt, állítólag igaztalanul elcsapták állásából, nyomorba jutott, s mivel vélt igazságához nem juthatott, az a szerencsétlen gondolat támadt agyában, hogy merényletet követ el s ez által vonja az elnök figyelmét ügyére. Vallomása szerint, mely igaznak is bizonyult, pisztolyában nem volt golyó, mert ő nem akart senkit sérteni, még kevésbé megölni, hanem csak föltűnni. Az eset mindamellett, épen a nemzeti ünnep küszöbén, az egész művelt világban nagy feltűnést keltett...”

Sejtelnem sincs, mi lesz a jövőben bécs-budapesti világkiállítás legnagyobb szenzációja, de ha lehet választani a két előbbi esemény közül, akkor már jobb, ha Eiffel-tornyot építünk. Lehetne talán a neve: a magyar gazdaság Kelfjel-tornya.

Tóttós Gábor

4

DÁTUM

1989. május 29.

Aranymezők körös-körül

folytatás a 3. oldalról

Sok naiv kérdés után bontakozik ki a kép: József csavarog. Bűszke, hogy azonnal tudja mutatni az utat, merre forduljak, pedig csak egyszer járt Tamásiban. Érdeklődésemre, hogy hol fog aludni, elnézően mosolyog: ez nem probléma. Ismét némi büszkeséget érzek hangjában, ahogy erős műanyag szövésű szatyra alá utalva arról beszél, mindene van, ami kell: szappan, törölköző, borotva.

Kezd érdekelni, hogy miért él így. Mint az aranyosok... — fordul elő szavai között kétszer is. Az első perctől nyíltan beszélünk. Pontosabban: ő nyíltan beszél, én pedig lassanként rádöbbenek erre. Kialakul a hőrszögözés mozaikképe. Ime. Jámi kell a terpet már őszszel, fűlelni a kocsmában, megszerezni a koncessziót a kiszemelt területre a tulajdonos télesztől, elhelyezni a jelzőket és a csapdákat a túrásokban, vigyázni, hogy el ne orozzák a zsákmanyt éjjel úgy, hogy még reggel is látszólag minden rendben van, még egy cigarettára is van idő. Aztán kiderül, hogy csak a jelzők vannak meg, se zsák-

mány, se csapdák... Szerencsére a rendőrök be-behajtanak a táblák közé és értenek is hozzá: lekapcsolt lámpákkal figyelnek és ha fény villan, biztosan el is kapják a tolvajt.

Jó esetben össze kell szedni az elfogott hőrszögöket, megnyúzni és eladni a gereznákat. Ezután már csak a felvásárlóknak kell megkeresni a magukét és exportálni a szőrmét. Szóval, mint az aranyosok.

— Ha érdekelne, hol találom őszszel, hőrszögözés idején — hangzik a legeslegnaívabb kérdés. — Derecskén? — Inkább a BV-ben. Debrecenben.

— Az micsoda? — Büntetésvégrehajtó. Igen, említette, volt egy kis probléma, verekedés, ilyesmi. Megérkezettünk az építkezéshez. Vasárnap délutánra várható a gazda, valóban nincs még itt senki.

— Megírhatom a beszélgetésünket? — Mikor fog megjelenni? — Talán a jövő héten. Tűnődik egy kicsit, napokat számol, aztán bólint: megírhatom.

SUBA

Csehszlovákiai magyar könyvkiadás

Németh Miklós sikeres prágai munkálátogatásának, a nagymarosi építkezések felfüggesztése körüli nézeteltérések tisztázásának is tulajdonítják a csehszlovák fővárosban, hogy nagyobb nyilvánosságot kapnak a szlovákiai magyarság életéről szóló hírek. A csehszlovák hírszolgálati iroda szombaton abból az alkalomból, hogy a pozsonyi Madách Könyv- és Lapkiadó az idén ünnepli fennállásának huszadik évfordulóját részle-

tes összeállítást közölt a kiadó tevékenységéről.

A Madách az elmúlt két évtizedben közel ezer különböző műfajú könyvet adott ki és ennek a fele kortárs szlovákiai magyar író alkotása volt. Csak 1980 és 1985 között több mint százhatvan művet publikált szlovákiai magyar íróktól, egymilliót meghaladó példányszámban. A Madách évente húsz cseh, illetve szlovák irodalmi alkotást ad ki magyar nyelven.

Bayer Béla

Világégér

avagy: a leltári szám: 70012

1.

— Fizetsz nekem egy vodkát? — szólított meg reszelős hangon az öreg. — Nem kívánom ingyen! Egy vaskos könyvecskét nyújtott felém. — Odadom érte! Annyit megér? Nem?

— Ugyan, nincs még 9 óra — akartam elhárítani a közeledését. Az express tempóban közeledett a főváros felé.

— Kilenckor fizetsz? — Jó, jó. Oké, oké — hagyta rá, annak reményében hogy lerázom. 8 óra 25 perc volt. Továbbment. Ajánlotta a

kezében tartott könyvet. Kis idő múlva elvesztettem szem elől. Fura pasas — gondoltam elmosolyodva — könyvet kínál, szeszért. (Valahol talán rokon ez a két dolog.) Kimentem a büfékocsiba. A felszolgáló kimérte a kávé. Már nem is gondoltam az öreggel, amikor valaki vállon ragadott.

— No végre! Megtaláltalak. Kikérhetem? Megígérted!? — Persze — hebegtem zavartan —, bár nem hittem, hogy erre sor kerül.

Megkapta a vodkát.

A teljes leszerelésért

fotó: —ka—

— Rágyújtasz? — nyújtott felém egy csomag gyűrött Munkást.

— Köszönöm, túl erős, majd ebből. Rágyújtottunk. Egy ideig szólanul fújtuk a füstöt. Kibámultam az ablakon, utazásom céljára gondoltam. Talán 4-5 perc is eltelt, amikor megszólalt.

— Neked van akaraterőd, igaz? Ez eléggé látható a komor pofádon.

— Ki tudja, mikor van — válaszoltam meglepetten. Hangját megváltoztatva folytatta.

— Haragszik rám, ugye? — Dehogya, biztosíthatom. — Miért nem mondd, hogy terhedre vagyok — váltott át tegezésre ismét.

— Nem mondtam. — Még egy vodkát? — kérdeztem. Kezdet kíváncsivá tenni.

— Ha nem... Félbeszakítottam.

— Húzódjunk odébb! — kértem, s a két vodkát az ablak melletti sarokpultra tettem.

— Micsoda züllés! — folytatta.

— Hagyjuk. Inkább magadról meséj! — tegeztem vissza. — Magamról? Rólam aztán nincs mit!

— Hátha! — Nincs, ha mondom! De ott a kishaver, a világ egere, róla mesélhetek.

Helyeslést nem várva belekezdtem.

— Igen. A Büki Dani, az, egy világégér fickó!

A melóban sem utolsó. A jócsuda tudja miért, egyszer szemet vetett a Görbe Jóska asszonyára. A Jóska, amolyan bolondos ember, nagyon féltette a fehérneműt. Megjegyzem, volt is miért. De nem ez a kölkök — a Dani — koslatott utána, hanem a Zsiga Laci, a Jóska egykomájja. Az egész brigád nevette érte, de a komaság, az komaság! Jóska — a bolondja — meg csak a Laciban bízott.

folytatás a 6. oldalon

Munkamifene

A megyei intézmény egyik osztályán szeretett volna valami igen fontos dolgot elintézni az állampolgár. Az autóbussza tíz óra után (délelőtt!) érkezett a megyeszékhelyre. Nyomban az ügyintézésé színhelyére rohant. Persze, ezt csak hitte szegény. Mert ki mindenkit talált ott? Csak egyetlen titkárnőt. Az ő hátrányos helyzetével együtt. Miért? mert valakinek tartania kellett a frontot, no és a telefonfügyeletet.

A többiek? A szép számú osztály munkáértékeztetle (munkabédre, munkavásra, munkamifene) távozott vidékre. Mit tehetett az állampolgár? Fölszállt újból az autóbusszra — persze, miután megvette a jegyet — és hazatavozott. Falujában betért munkahelyére és a hétfői napra is szabadságot kért. Mert ugye, azt sikerült megtudnia, hogy hétfőn valószínűleg elintézheti ügyét a „megyén”.

És még mit csinált? Sajnálta a titkárnőt.

—hm—

A Siófoknak csak helyezetekre — a Rábának gólokra futotta erejéből

Mégis bent marad a Vasas?...

Mint ahogy az várható volt: az élvonalbeli bajnokság 28. fordulóján sem tette egyértelműbbé a helyeztet a kiesés és a bajnoki cím, valamint a dobogós helyezések kérdésében. A Bp. Honvéd győzött ugyan Szombathelyen, de hasonló feyvertényre volt képes az eddig bukducsoló, a bajnokság végére — a jelekből ítélve — feltámadó MTK-VM, valamint a lendületbe jövő Ferencváros. Egy ötessel küldte haza a ZTE-t. A Videoton ezúttal nem tudta szállítani idegenből a szokásos győzelmet, az időközben megtámaszkodott Vasas zsinórban a harmadik hárompontos sikerét érte el, amely után már nem úgy beszélnek az anyalföldi gárdáról, mint a Dunaújváros mellett a másik biztos kiesőről. A Vasast ezek után még arra is képesnek tartják a szurkolók, hogy osztályozó nélkül maradjon bent. A „Vidinek” — veresége ellenére — is megvalósulhatnak dobogós álmiai, de a titkon remélt aranyból már aligha lehet valami.

Lent még komplikáltabb a helyzet. Kategórikusan kijelenteni csak azt lehet, hogy a Dunaújváros kiesik. A 10. helyezett PMSC-től a 15. Vasasig mindegyik csapat veszélyhelyzetben van. Bár, a Vácraól egy ponttal hazatérő PMSC, ha legközelebb otthonában legyőzi a Dunaújvárost, akkor nagy lépést tehet a bentmaradás felé. A legnehezebb helyzetben a ZTE van, számára ugyanis előbb a Honvéd (otthon), majd a Vasas (idegenben) következnek.

Siófok-Rába ETO 0-2 (0-0). Siófok, 4000 néző. V: Molnár. Siófok: Bíró-Brettner, Aczél, Szabó L., Szabó B.-Keszeg, Olajos, Freppán, Zsárdányi (Qurikó a 25. percben) — Boda (Krausz a 59. percben), Meksz. Edző: Gellei Imre. Rába ETO: Boros-Csikós, Hlagyvik, Pecsics, Turbék-Salló, Urbányi, Somogyi, Bordás-Vermes, Hajszán (Handel a 75. percben). Edző: Haász Sándor.

Nagy meglepetést keltett a nézőtérén, hogy a győrieknél nem meglepett Búcs és Rubold, Handel pedig a kispadra került. Sérülésekről ugyanis szó sem volt. Inkább arról, hogy Győrött a kulisszák mögött csütörtöktől szomban délutánig igencsak zajlott az élet... Persze, ami a csapat összeállítását illeti: a hazaiaknak sem volt okuk sok öröme. A hórihorgas hátvéd Szabó L. — miután eltöltése lejárt — elfoglalhatta helyét a védelemben, de ezúttal a maródiak listájára került a gólszák Marozsán, és a játékmeester Qurikó — fogmütete után — csak arra vállalkozhatott, hogy leül a kispadra és csereként be megy.

A Siófok harcolt ki fölényt a középpályán, így jobbára a Rába térfelén folyt a játék. Am a győriek ezúttal kevésbé átgondolt, spontán, ötletszerű indításokból álló ellenakciói sem voltak veszélytelenek. Sőt, a 17. percben a létszámfölényben lévő hazai védők csak asszisztáltak Vermesnek, a győri csatár azonban kétszer is megtette azt a szíveséget, hogy közelről nagy gólhelyzetben a kifutó Bíró kapuist találja el. Hiába volt mezőnyfölényben a Siófok, hiába igyekezett gyorsan átjátszani a középpályát, az ellenfél 16-osánál könnyen kiismerhetővé és körülmenyessé váltak. A védelem mögé kerülni képes szélsők hiányában középen próbáltak részt űtni a védőfalon, de ez sem Freppánnak, sem pedig Meksznek nem sikerülhetett. Általában abból alakult ki veszélyes helyzet, amikor az első játékrészben Keszeg, majd a folytatásban Qurikó egyéni játékkal „mehúzta” a Rába védelmét, s a középbe belőtt, beívelt labdák jó helyezteteket terem-

tettek. De ezekről lemaradtak a belső emberek, ha pedig nem, akkor a zuhogó esőtől síkossá vált talajon elgyúnykedték a lehetőségeket. A szerencsés is hadilábon állt a Gellei-legénység: két ízben is felső kapufán táncolva hagyta el a labda a játéktérrel. A 35. percben pedig Molnár játévezető határozatlansága fosztotta meg őket egy jogos büntetéstől, ugyanis az egyedül kitörő Bodát Csikós — véleményünk szerint — már a büntetőterületen belül terítette le, a dűrvaság és szándékosság fogalmát maxímálsan kimerítő módon.

Szűnet után sem történt alapvető változás a játékban. A labdarúgás iratlan szabálya érvényesült: a Siófok mindent egy lapra feltéve támadott, de a passzívabb csapat lőtte a gólokat. Előbb az 51. percben a felfutó Bordás, egyáltalán nem veszélyesnek tűnő beadása teljesen egyedül, senkitől sem zavartatva találta Sallóit, aki, ha már éppen arra járt, persze hogy belőtte. Ugyanezt tette az egykori siófoki Handel is, aki az előbbi gólszerző előrelépése nyomán — hazai játékosok díszkíséretében — amolyan ajtóablak helyzetbe került, és megnézhetette magának a jobb alsó sarkot. 0-2.

Vasas-Videoton 3-2 (0-0). Fáy utca, 4000 néző. V: Huták. Vasas: Andrusch-Geress, Elekes, Csorba-Pecha, Komjádi, Kecskés, Duró (Claude a 79. percben) — Zvara, Szabadi, Melis (Bozsér a 79. percben). Edző: Kárpáti Béla. Videoton: Petry-Csonka, Novath, Végh, Horváth-Máriási, (Babai a 67. percben) Csucsánszky, Emmere, Gyenti (Király a 55. percben) — Jónás, Petres. Edző: Kaszás Gábor.

A nyílt sisakos játékkal három pontra törő Vasas — különösen a második félidőben — kényszerítette rá akarátát a csak villanásokra képes fehérváriakra. A találkozó tulajdonképpen már a második Vasas-gólnál elődött. Gólszerzők: Szabadi 2, Pecha, illetve Petres, Babai.

Váci Izzó-Pécsi MSC 0-0 (5-3). Vác, 3000 néző. V: Németh L. Vác: Gellei-Kosztolnik, Talapa, Csiba, Csima-Nagy, Gyimesi, Bándófi, Víg-Balogh Z. (Turtóczky a 46. percben), Zsvóitzky (Balogh G. a 72. percben). Edző: Palicskó Tibor. PMSC: Bogay-Tomka, Czéma, Bódog, Palaczki (Nagy T. a 68. percben) — Megyeri, Turi, Bérczy, Vén-Márton (Czéh a 63. percben) Lehota. Edző: Garami József. A PMSC biztonsági játékkal, szörványos ellentámadásokkal döntetlenre játszott, ami bejött. No és az is, hogy a büntetőrúgásoknál nem terem babér a pécsieknek — a bajnokság során hetedszer veszítették el a 11-es párbajt.

További eredmények:

Dunaújváros-Békéscsaba 0-0 (11-esekkel 2-4). Dunaújváros, 2000 néző. V: Makó. Ha a Kohász a helyezeteit berúgta volna... A bentmaradásra még matematikai esélye lehetett volna.

Haladás-Bp. Honvéd 1-3 (1-1). Szombathely, 8000 néző. V: Plasek. Gólszerzők: Csehi, Sikedi, Füle, illetve Csuhay (öngól).

Ú. Dózsa-MTK 1-2 (0-2). Megyeri út, 3000 néző. V: Varga S. Gólszerzők: Szlezák (öngól), Lőrincz (11-esből), illetve Farkas (öngól).

Ferencváros-ZTE 5-0 (1-0). Üllői út, 10000 néző. V: Varga L. Gólszerzők: Limperger, Wukovics, Bánki, Pintér (11-esből), Báder.

Veszprém-Tatabánya 2-1 (0-1). Veszprém, 6000 néző. V: Fekete. Gólszerzők: Stille, Csik, illetve Csapó.

Az NB I. állása:

1. Bp. Honvéd	28	14	6	1	7	38-26	55
2. MTK-VM	28	12	8	3	5	39-32	55
3. Ferencváros	28	14	4	3	7	43-29	53
4. Videoton	28	16	-	4	8	55-31	52
5. Rába ETO	28	14	3	2	9	41-30	50
6. Békéscsaba	28	12	4	2	10	39-32	46
7. Váci Izzó	28	10	5	5	8	31-29	45
8. Tatabánya	28	10	3	6	9	35-34	42
9. Veszprém	28	9	6	2	11	23-32	41
10. Pécsi MSC	28	8	3	7	10	32-34	37
11. Siófok	28	8	4	5	11	33-39	37
12. Ú. Dózsa	28	9	2	4	13	33-33	35
13. Zalaegerszeg	28	7	4	5	12	35-38	34
14. Haladás	28	6	5	4	13	29-42	32
15. Vasas	28	7	2	7	12	33-54	32
16. Dunaújváros	28	3	6	5	14	26-50	26

A góllövőlista élcsoportja:

18 gólos: Petres (Videoton)
15 gólos: Szabadi (Vasas)
13 gólos: Fischer (Ferencváros), Kámán (ZTE)
10 gólos: Kiprich (Tatabánya), Mörtel (Rába ETO), Jován (Videoton)
9 gólos: Csucsánszky (Videoton), Fodor (Bp. Honvéd), Handel (Rába ETO)
8 gólos: Balogh G. (Vác), Pölöskei (MTK-VM)

Még két forduló

29. forduló (június 7.): MTK-VM-Haladás, Békéscsaba-Ú. Dózsa, Tatabánya-Siófok, Videoton-Veszprém, FTC-Vasas, PMSC-Dunaújváros, Rába ETO-Vác, ZTE-Bp. Honvéd.

30. forduló (június 10.): Ú. Dózsa-PMSC, Haladás-Békéscsaba, Vasas-ZTE, Veszprém-FTC, Dunaújváros-Rába ETO, Vác-Tatabánya, Siófok-Videoton, Bp. Honvéd-MTK-VM.

Kosárlabda Konzum Kupa

Tornagyőztes: Magyarország

A zárónapra maradt a döntés a Konzum Kupa nemzetközi női kosárlabda tornán. A pécsi városi sportcsarnokban az eddigi két veretlen, a magyar és a kanadai válogatottnak mérte össze tudását. A női EB-re készülő válogatottnak igazolta jó formáját: a keményebb, agresszívabb kosárlabdát játszó kanadaiakat is legyőzte (78-63), s ezzel tornagyőztes lett a magyar csapat. A Csehszlovákia — Lengyelország összejátszása — északi szomszédaink nyertek (98-91), így a Konzum Kupa végeredménye: 1. Magyarország, 2. Kanada, 3. Csehszlovákia, 4. Lengyelország.

Bicskei kerete

Bicskei Bertalan, a magyar labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya, kijelölte az írek ellen készülő keretet, valamint azokat a játékosokat, akik az olimpiai együttesnél jönnek számításba. A június 4-i, dublini világbajnoki selejtezőre 22 játékos, köztük 9 idegenlégiós kapott meghívást.

A névsor:

Kapusok: Diszl Péter (Bp. Honvéd), Gulyás István (Békéscsaba), Gáspár József (MTK-VM)

Mezőnyjátékosok:

Farkas Tibor (MTK-VM), Róth Antal (Feyenoord), Diszl László (Bp. Honvéd), Garaba Imre (Rennes), Kozma István (Ú. Dózsa), Keller József (Ferencváros), Csehi Tibor (Bp. Honvéd), Bognár Zoltán (Haladás), Kardos József (Kalamaria), Fitos József (Panathinaikos), Détári Lajos (Olympiakosz), Pireusz), Bognár György (Toulon), Limperger Zsolt (Ferencváros), Petres Zsolt (Videoton), Vincze István (Lecce),

Mészáros Ferenc (Lokeren), Gregor József (Bp. Honvéd), Boda Imre (Volosz), Hajszán Gyula (Rába ETO).

A vb-selejtezőre 18 játékos utazik. A keret vasárnap délelőtti 11 órakor találkozik a Stadion szállóban, s csütörtök estig Budapesten edzőtáboroznak a jelöltek. Dublinba pénteken (9.55 óra), a MALÉV járatával, Londonon keresztül utazik a válogatottnak.

Forma-3 motorcsónak vb-futam Dunaújvárosban

A dunaújvárosi kikötő-öbölben tartották meg a hétvégén, szombaton-vasárnap, a Formula-3 motorcsónak világbajnokság idején első futamát és a „Dunaferri Kupa” magyar bajnokság I. futamát. Az országos bajnokságban hét kategóriában álltak rajthoz a versenyzők, a legnagyobb érdeklődés azonban érthető módon a Forma-3

vb-futamában indulókat kísérte.

Közöttük magyar résztvevő nem volt, az érdekelt Miháldinecz Rudolfnak ugyanis csak május 25-re készült el a hajója, legközelebb az NSZK-ban indulhat. A nagyok azért nem hiányoztak, így a tavalyi bajnok svéd Lennart Ström is itt volt, Evinruda motorral hajtott

Burgess hajójával, ugyanúgy, mint a pontszerző Peter Walusch és Massimo Bruni. Az ausztrál Kay Marshallt, az egyetlen női versenyzőt kitértetett érdeklődés kísérte — méltán.

Talán nemcsak a jó idő miatt vonzott sokakat a színvonalas küzdelem, hiszen egyre népszerűbbé válik a motorcsónak-verseny, amiről egy Forma-1-es autóversenyző, miután kipróbálta, így vallott: „Úgy érzi magát az ember, mintha egy Ferrarival 140 kilométeres sebességgel a szántóföldön száguldana...” (A vb-futam la-punk zártakor még tartott.)

fotó: Kapfinger András

A tavalyi Forma-3 világbajnoka

Siófoki szösszenetek

A meccs lefújása után vezető és szurkoló egyaránt a meg nem adott büntető miatt dohogott Siófokon: Illés János ügyvezető elnök: - A játévezető határozatlansága, amikor képtelen dönteni, már nem először sújt minket.

Palkovics, a csapat középpályása, aki ezúttal nem játszott: - Duplán tévedett a bíró. Csikóst szándékos durvaságért ki kellett volna állítani, a 11-eshez nem fér kétség.

Bekopogtatunk e kérdéssel a bírói öltözébe. Molnár László játévezető: - Onnét, ahol az ominózus eset pillanatában voltam, nem lehetett eldönteni, hogy kívül vagy belül volt a szabálytalanság. Nagy II. János

partjelzőre hagyatkoztam, aki egyértelműen jelezte, hogy kívül volt. Szerintem így volt korrekt. Ott viszont hibáztam, hogy Csikósnak nem adtam sárgalapot.

Ennek ellenére Molnár játévezető mozdulatai egyértelműen arra utaltak, hogy büntetőt ítélt, és csak ezután nézett ki a partjelzőre. Az még egyébként önmagában nem baj, ha a bíró a partjelző véleményére is kíváncsi, de az már igen csak az, ha a bíró abszolút nincs eseményközelben.

Mondani sem kell, hogy a győri berkekben az esetet kívül látták, a három pontnak az edzőtől a gyűrőig mindenki nagyon örült.

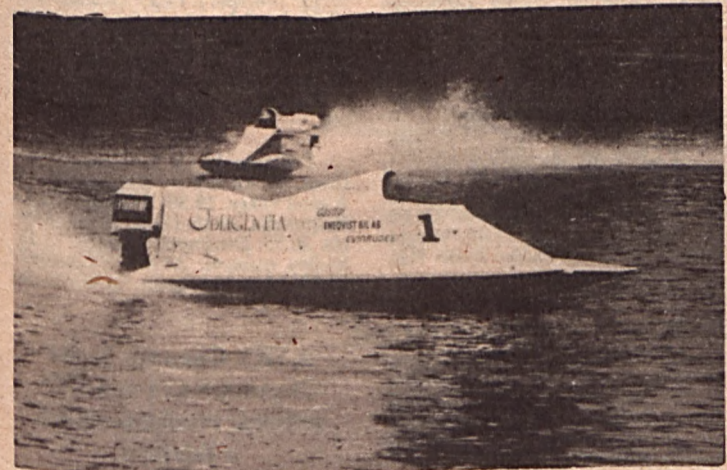
— Kimaradt két meghatározó ember, Búcs és Rubold. Ha veszítenek, a vereséget egyértelműen az Ön nyakába varrják - jegyezték meg Haász Sándor vezető edzőnek. Kockáztatott és nyert?... Vagy netán feygelmi van a háttérben?

— Szerdán éjszaka álmodtam meg ezt a döntést. A csapat legutóbbi két vereségének egyértelműen a tompaság, a fásultság volt az oka. Lelassultunk minden téren, kellett a friss erők. A dobogóhoz azonban több kell. Ha erre nem tud fölkapaszkodni a Rába, akkor - a kiszívárogatott hírek szerint - új tréner után néz a vezetőség.

-bégyé-

Egy siófoki támadás a sok közül. Ezúttal Olajos (sötét mezben) fejel kapura, a háttérben csapattársa, Meksz és Somogyi figyel.

A Magdolna a Magdalena név magyar alakváltozata, jelentése: Magdala városából származó nő. A város neve arámi szó, jelentése: torony, vár.

Védőszentje: a más Máriáktól való megkülönböztetésül magdalai Mária, azaz Mária Magdalena, *Mária Magdolna*, akit Jézus megszabadított az ördögi megszállottságtól, és ettől kezdődően leghűségesebb követője lett. Ott állt keresztje alatt, és ezért feltámadása után különleges megjelenésével tüntette ki.

A Nap két: 3.53 órakor nyugszik: 19.38 órakor

A Hold két: 0.47 órakor nyugszik: 12.56 órakor

Időjárás-jelentés

Várható időjárás hétfő estig:

Nappali gomolyfelhőképződés mellett több-kevesebb napfényt. Helyi záporok, zivatarok. A szél csak zivatarok idején lesz viharos. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 10, 15, a legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn 22, 27 fok között.

Színház

Villa Negra címmel vígjátékot mutat be a Játékszín ma 19 órakor Szekszárdon a Hege-dűs-bérlé tulajdonosainak. A darab színhelye a Hattyúdál című filmből jól ismert lakótelep szélén düledező viskó, a Villa Negra. Akik látták a filmet, bizonyára emlékeznek a Villa Negra románca című dalra, amelyet a nemrégiben elhunyt népszerű színész Páger Antal énekelt.

Yvonne, burgundi hercegnő című Gombrowicz Witold darabját tekinthetnek meg ma 19 órakor Szekszárdon a „E”-bérlé tulajdonosai. A színművet a Kaposvári Csiky Gergely Színház művészei adják elő.

Locspocs és a bolygó hollandi című darabot két előadásban játsszák ma Kaposváron a Csiky Gergely Színházban. 13.30 órakor a „GY”-bérlé 15.30-kor pedig az „S” bérlé tulajdonosai láthatják.

Lottónyeremények

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 21. játékhetén 5 találatos szelvény nem volt.

A lottó-nyeremények a nyereményilleték levonása után a következők:

4 találatos szelvénye 131 fogadónak volt, nyereményük egyenként 100 947 forint;

3 találata 9 950 fogadónak volt, nyereményük egyenként 665 forint;

a 2 találatos szelvények száma 234.233 darab, ezekre egyenként 30 forintot fizetnek.

Hová lettél csikidam?

Az R-GO hatodik születésnapján jelentette be Szikora Robi, hogy ezután az együttes neve hivatalosan: Szikora Róbert és az R-GO Proletars.

Az R-GO tehát megszűnt (átalakult?), a Proletars pedig „fantomzenekar” lesz, tagjai alkalmi zenészek, köztük régiak is. A kocka ezzel nagyot fordult: zöldellő pálmák, tündöklő napfény, vidámság — mindez már a múlté. S a jelen: nagyapánk ballonja, Lenin-sapka, prolábakancs, na és a kitüntetések.

És hogy a siker már az első pillanatokban sem maradt el, bizonyítja a MIDEF-fesztivál. A proletarcuccos zenészek percek alatt elkelték: francia, amerikai szerződések érkeztek halomra. A Tánya című dallal lopták be magukat a nyugati szakemberek szívébe: kemény dob basszus alappal, népdalmotívumokkal (Tavaszi szél vizet áraszt, Hej Dunáról fúj a szél!!).

Szovjet Fialatok Hőse kitüntetést kapott Dieter Bohlen Hamburgban, személyesen a szovjet nagykövettől. A díjat azért kapta, mert eddig több Talking lemezt adott el a Szovjetunióban, mint Beatles- és ABBA- korongokát összesen.

* * * *

Fenyő Miki távozása után Popper Péter lett a Step együttes vezetője. A srácok többszöri fazonigazítás után rájöttek, hogy jobb a játék, ha saját magukat adják, nem holmi utánzat félével próbálkoznak (Miki szárnyai alatt).

* * * *

Tom Watkins — Bros-csináló!

1988 befutott csapata a Bros, úgy hírlík, kitalált banda. Watkins, a menedzser nem tagadja: a „tökéletes poegyüttés” kereste, és '87 végén meg is találta Matt, Luke és Craig személyében.

Ritmus

Az azelőtt Spandau Ballet — stílusú fiúkat ő alakította át mindenki által könnyen utánozható fazonokká. A When Will I Be Famous című nóta pedig nem más, mint egy tíz évvel ezelőt megkomponált szám. Brosék számaikat Nicky Graham, a producerük írja, hangszereli. Mark Farrow és Chris Gowans felelősek a látványért és a megjelenésért.

Az ismét csúcra kerülő Duran Duran befejezte '89 áprilisában világkörűli turnéját — hatalmas sikerrel. A Bécsben még félház előtt játszó együttes Magyarországon érezte először, hogy nem volt hiábavaló a formaváltoztatás. A budapesti koncert utáni bulikon teltház rajongótábor várta kedvenceit mindenütt a világon. A tervezett 60 koncert helyett 100-at adtak a hatalmas érdeklődésre való tekintettel. A verebek azt csiripelik, összesen új LP jelenik meg. Glad boys to bad boys (az örömfüktől a rosszfüktig) image szerint halad a csapat.

Michael Jackson menedzsere — Frank Dielo — szerint miután Michael hangszálproblémákkal küzd, többé nem léphet fel közönség előtt, csak filmekben láthatják viszont rajongói.

A Depeche Mode-nak megjelent új nagylemeze, a 101. A koncertkörútjuk és eddigi pályafutásuk legsikeresebb felvételeit tartalmazza a korong.

Régi idők slágereit kedvelők figyelem!

1989. május 29-én (ma) Budapesten a Pataky Művelődési Köz-

pontban évadzáró műsor lesz, melynek keretében fellép a színeszenekar is!

Magyar 10-es lista:

1. R-GO Proletars — Tánya
2. Step — Ciao
3. Beri Ary — Mindenki alszik
4. Bikini — Legyek jó
5. Homomyik Sándor — Álmodj királylány
6. Modell Trió — Öreg madár
7. Exotic — Nézz rám tizedes
8. DIVÁNY — A szemem kö-

9. Waszlavik „Gazember” — Yenki lány
10. Bojtortján — Úton vagyok

BRAVO Hit — 10:

1. David Hasselhoff: Looking for Freedom
2. Madonna: Like a Prayer
3. Roxette: The Look
4. Simple Minds: Belfast Child
5. Fine Young Cannibals: She drives me crazy
6. Bananarama: Help!
7. Paula Abdul: Straight up
8. Robin Beck: Save up all your Pears
9. Jeremy Days: Brand new Toy
10. Nino de Angelo: Samurai

Kerényi K.

Bayer Béla: Világegér

folytatás a 4. oldalról

Egyedül. Hogy, hogyan nem, a költők csak-csak megkönyvezték a szépasszonyt. Olykor találkozott is. Emlékszem, langyos korányári idő volt. Délutánosok voltunk. A Dani fogpananggal kilépett kért úgy 5 óra tájron. Összevillant a szemünk: Na?... Bayer Béla

Másnap a két koma nem szólt egymáshoz. — Ezeket meg mi lőtte? — találgattuk. A rejtelmet csak egy jó hét múlva oldódott meg. Ahogy mesélik, a Dani tényleg járt a nőnél. Valahogy elnézhettek az időt, mert amikor eljött, a ház előtt összefutott a komaival.

— Hát te?

2.

— Menj csak, én még maradok — vált el Zsigától Görbe Jóska. — Tudod, a régi úgy.

— Jó, szevasz. Laci felismerte a lehetőséget. Hogy Danival összefutott, csak kapóra jött. „Lesz miért kedvesnek lennie!” — gondolta.

3.

Ida nem engedett, míg csak kulcs nem zörrent a zárbán, Zsiga önkéntelenül ugrott az ajtó mögé. — Szervusz drágám.

— Szia. — Nem vagy egyedül? — De. Miért, kivel lennék? — Merthogy két pohár van az asztalon.

— Ja. — Ida magyarulködni akart. — Ki lehet jönni az ajtó mögött! — sziszegte Görbe Jóska cinikusán, és belépett a szobába.

Az ajtó mögött a komája állt.

4.

— Hát így. Így mosta tisztára Zsiga Laci a költők szennyését. Hű, az áldóját! Itt leszállok.

Észre sem vettük, hogy a vonat időközben Kelenföldre ért. — De ez a tied! — mondta búcsúzás helyett, azzal kezembe nyomta az ominózus könyvet.

Egy útirajz volt, Vietnamból. A negyedik lapon körbélyegző: GANZ MÁVAG

üzemi könyvtár
jelt.szám: 70012.

A Gyermekéért díjak átadása

A Gyermeknap alkalmából Gyermekéért díjakat adtak át szombaton Budapesten a TV-2 stúdiójában. Az elismeréseket Germáné Vastag Györgyi, a Magyar Úttörők Szövetségének főtökára nyújtotta át és elmondta, hogy az 1985-ben alapított díjjal a közélet, a kultúra, a tudomány, a sport területén a nevelésben kiemelkedő eredményeket elérő közösségek, személyek munkáját ismerik el. Idén a díjban részesült: a fiatalok beilleszkedését, pályaválasztását segítő tevékenységéért Asztalos Ferencné, a Főti Gyermekváros postahivatalának vezetője; az eredményes nevelési módszerek bevezetéséért Csáky László, a dombóvári Molnár György Általános Iskola igazgatója; az amatőr művészeti mozgalomban elért eredményeiért a Heves megyei Visznek községből Csombok József és Csombok Józsefné; a báb-játékos generációk neveléséért Demeter Zsuzsa, az egrí Gárdonyi Géza Színház Harlekin Bábshínházának művészeti vezetője; az Iskolatélió műsorozatának megszervezéséért, a Nyitnikék műsor létrehozásáért Havril Andrásné, a Magyar Rádió főszerkesztő-helyettese; több évtizedes gyermekírói munkásságáért Horgas Béla költő; a gyermeki világot sajátos módon bemutató alkotásaiért Macskásy Katalin filmrendező; eredményes matematikai nevelési módszereiért Pósa Lajos matematikus; tanácsadásért, felvilágosító tevékenységéért a Pajtas újság Bízalom rovata; kiemelkedő túravezetésért, úttörő vezetői munkásságért Tóth József, a Budapesti kerületi Tanács osztályvezetője.

A Független Kiszgazda Párt Baranya megyébe

— A Független Kiszgazda, Földmunkás és Polgári Párt Pécsi Szervezete 1989. május 30-án 15 órakor a TIT Baranya megyei székházában (Pécs, Janus Pannoniuss u. 11.) vitadelutánt rendez Magyarorszag és Baranya agrárhelyzete címmel. A vitaindító előadást Dr. Tóth Sándor, a Magyar Agrár Egyesület Baranya megyei elnöke tartja. Minden érdeklődőt szeretettel vár a rendezőség.

A Független Kiszgazda, Földmunkás és Polgári Párt megyei választmánya az alábbi megyei vezetőséget választotta meg:

Gerenday István elnök
Csirke Ernő alelnök
Vér Elemér alelnök
Beok György titkár
Dr. Börcz István szóvivő
Dr. Felcser István megyei párt ügyész (a párt jogtanácsosa)
Hangya Antal jegyző

Régen mondták

A sokaság, amely nem szorítkozik egységre: zűrzavar, az egység, amely nem függ a sokaságtól: zsarnokság.

(Pascal)

Rádió, televízió

Kossuth Rádió

8.20: Hogy tetszik lenni? 9.00: Honnét: IV. szimfónia. 9.30: A hét költője: Puskin. 9.42: Ki kopog? 10.05: Nyitnikék. 10.35: Népdalkörök, citerazene. 11.00: Nagyszerű mesterség az... 11.20: Kodály: Molnár Anna. 11.29: Heptameron. 12.45: Csigavész. Trebitsch Péter műsora. 13.00: Klasszikusok déliidőben. 14.10: Eutanázia. Palotai Boris novellája. 14.30: A Sebő együttes felvételeiből. 15.00: Szépirodalmi Figyelő. 15.30: Kőrűspódium. 16.00: Tizenhat óra. 16.10: Hangaló. 17.00: Eco-mix. 17.30: Beszélgetésünk zenéről. 17.51: Engesztelő levél. Deveszeri Gábor verse 18.00: Győri Szabó József nótákat énekel. 19.15: A gazdaságpolitikai rovat műsora. 19.45: Hege-düvűtőzök. 20.00: Torokvígza. Páskándi Géza hangjátéka. 20.30: Operett-parádé. 21.05: A másodrendű viadlot: Lazar Brankov. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.30: Archívumok mélyéről.

Petőfi Rádió

8.05: Nótacsokor. 9.05—12.00: Napközben. 12.10: Keringők; polkák fűvészenekarra. 12.25: Kis magyar néprajz. 12.30: Ifj. Kállai Kís Ernő népi zenekara játszik. 13.05: Slágerműzeum. 14.00: Kettő költő. 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Otódi sebesség. 18.30: Daráló. Folytatásos Ifjúsági történet. 19.05: Sportvilág. 19.30: Népdalok, néptáncok. 20.00: Tip-top parádé. 20.30: Világablak. 21.05: Oxygénia. Fehér Klára fantaszitikus regényének rádióváltozata. 22.05: Rockújság. 23.10: Sportheír. 23.15: Alba Regia Videoton Interjazz Fesztivál.

Bartók Rádió

9.06: A Budapesti Tavasz Fesztivál hangversenyéből. 9.46: Yehudi Menuhin vezényli a Menuhin Fesztivál zenekaráját. 10.45: Itzhak Perlman hegedűl Samuel Sanders zongorázik. 11.20: Simándy József operaiárákat énekel. 11.51: Zenekari muzsika. 13.05: Kíláló. 13.50: Szokolay Sándor fűvös műveiből. 14.12: A Columbia Szimfonikus Zenekar játszik. Vezényel: Bruno Walter. 15.17: Kamarazene. 16.00: Medve-zky Ádám vezényli a Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekaráját. 16.41: Vivaldi: Az olimpia. Melodráma három felvonásban. 19.05: Világhírű gitárművészek felvételeiből. 19.30: A hét zeneműve. Honnét: IV. szimfónia. 20.00: A Bécsi Szimfonikus Zenekar hangversenye a Bregenzi Fesztiválon. 21.18: Nagy mesterek kamarazene-jéből. 22.00: Leontyne Price operaiárákat énekel. 22.34: A Magyar Rádió kisle-
ti stúdiójának műhelyéből. A barokk koncert. Alejo Carpenter regényének rádióváltozata.

ti stúdiójának műhelyéből. A barokk koncert. Alejo Carpenter regényének rádióváltozata.

TV1

9.00: Képjóság. 9.05: Tévétoma nyugdíjasoknak. 9.10: Az anatóliai felvidék. NSZK rövidfilm. 9.55: A HET. 10.55: Delta. 11.20: Képjóság. 16.30: Hírek. 16.35: Déli videójóság. A Szegedi Közeti Stúdió műsora. 16.45: Süti. 16.50: Perpetuum mobile. 17.35: Műsorajánlat. 17.40: Szám-adás. Gazdasági negyedóra. 17.55: Három nap tévéműsora. 18.00: Egy szó, mint száz. Nyelvi fejtorjóték. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cím-cím. Irodalmi rejtvenyműsor. 19.20: Reklám. 19.25: Közlemények—Műsorajánlat. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Freytág testvérek. Tévétólmsorozat. 21.10: Panoráma. 21.55: Reklám. 22.00: A fekete hős. Beszélgetések Lazar Brankovval. kb. 22.50: Híradó 3.

TV2

17.00: Képjóság. 17.15: TV2. 17.45: BUMMI Telefonos játék. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek. 18.49: TV2. 19.00: A chateauballoni polgárok. Francia tévéfilmsorozat. 20.00: Közeti tévéstúdió műsora. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. kb. 23.00: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. 11.30: Sky-kronika. 12.30: Gondforum. 13.00: Egy másik világ. 14.00: Landscape Channel. 15.00: Vátozó világ. 16.00: Szeretni. 16.30: Csáládi ügy. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 01.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás-jelentés. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. 15.30: Chart Attack. 16.30: Forró drót. 18.30: Új zenei show. 19.30: Richard Diamond Bűnügyi sorozat. 20.00: Nagy völgy. Westermorozat. 21.00: Dick Powell színháza. 21.45: Világhíradó. 22.00: Élet a földön. 23.05: Tü-lés. 00.00: Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Roland Garros teniszerenye. 17.55: Hírek+időjárás. 18.00: Szarkolók. Film. 19.30: Csillogó papíros. 20.00: A showbusiness autóbúsa. 21.00: Új világ. 22.00: TV-híradó. 22.30: Időjárás-jelentés. 22.35: Ameri-

SATI

6.00: Jó reggelt a SAT 1-geyel! 9.00: Hírek+időjárás. 9.05: A Flintstone család. 9.35: Az igazi szelleműzők. 10.00: Hírek+időjárás. 10.05: Közkörhöz. Amerikai filmsorozat. 10.50: Főzési tanácsadó. 11.00: Hírek+időjárás. 11.05: Nedves aszfalt. NSZK bűnügyi film. 13.00: Tévéből. 14.00: Horoszkóp, műsorlevezetés. 14.05: Pixi az égi kakkfészekben. 14.30: Lassie. Amerikai filmsorozat. 15.50: Háztartási tanácsadó. 16.00: Pat és Patachon. Dán vígjátéksorozat. 16.25: Az arany lóvész. 16.35: Bonanza. Amerikai westernfilm. 17.35: Hírek+időjárás. 17.45: Műsorlevezetés. 17.50: Matt Houston. Amerikai bűnügyi sorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Max Headroom. Amerikai sci-fisorozat. 20.25: Időjárás-jelentés. 20.30: Hunter. Amerikai bűnügyi sorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Ördögbe a tollal! NSZK-film. 23.15: Hírek, sport, időjárás. 23.25: Hírek és sztorik. 00.05: Egyházi szemszögből. 00.10—00.20: Műsorlevezetés

Jugoszláv TV

1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: TV-naptár. 8.30: Mese a Szaltán cárról. 8.45: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatélió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották—Nézzék! 15.15: Mindig önkkel (ism.). 16.30: Magyar híradó. 17.15: TV-napló I. 17.35: Oktatóműsor. 18.25: Látóköp. 19.11: Időjárás. 19.15: Rajzfilm. 19.30: TV-napló II. 20.00: Drámaest. 21.05: Komolyzenei műsor. 21.50: TV-napló III. 22.10: Mindig önkkel (éjszakai program). 00.10: Hírek.

2. műsor: 17.15: TV-naptár. 17.25: Hírek. 17.30: Közeti program. 18.15: A sport világa. 19.30: TV-napló. 20.00: Külpolitika. 20.45: Hírek. 20.50: Időjárás. 20.55: Diszkográfia világa. 21.15: Smiley emberei. 22.10: Esküdtársak. 23.40: Műholdprogram. 01.40: Időjárás.

A SKY Channel, Super Channel, SAT1 és a TV5 műsorát részletesen közli a Telehold

**TÁJÉKOZTATÓ
A MAGÁNSZEMÉLYEK
RÉSZVÉNYVÁSÁRLÁSI
FELTÉTELEIRŐL**

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamattal illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatásra szülő, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

**új értékpapír · magánrészvény
· biztos befektetés ·
árfolyam-emelkedés · osztalék**

Könyvet szeretne?

Hamarosan megjelenik

Illés György: Piások, zugmérők, mámorkeresők

Kiadja: a Babits Kiadó, Szekszárd

* * *

révai nagylexikona révai nagylexikona révai nagylexikona

RÉVAI NAGYLEXIKONA

Az első két kötet ára: 917,- Ft/db.

Név: .....

Cím: .....

..... példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon köteteit az alábbi címen:

Babits Kiadó, Szekszárd, Pf.: 237

A megrendelés határideje: 1989. június 30.
Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekkeket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

MEGRENDELÉS

Megrendelem a „Dátum” c. napilapot ..... példányban 1989. június hó 1-től. Vállalom, hogy az előfizetési díjat a nálam jelentkező postai kézbesítőnek kiegyenlíttem.

Név: .....

Lakcím: .....

A megrendelőlapot
kérjük az alábbi címre eljuttatni:

Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt.

Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
7100

BÉRBEADÁS

AUTÓDARUK
FÖLDMUNKAGÉPEK
SZÁLLÍTÓESZKÖZÖK

tel.: 13—819

GÉPKÖLCSÖNZÉS

BETONKEVERŐK, KOMPRESSZOROK,
FELVONÓK, SZERELŐÁLLVÁNYOK,
VAKOLÓGÉPEK, SZÁLLÍTÓSZALAGOK,
TMK BÉRMUNKA

tel.: 26—233

GEMENC KIRÁNDULÓ KÖZPONT AJÁNLATA

Étterem: Várjuk Kedves Vendégeinket a Gemenci Kirándulóközpontban üzemelő Trófea Éttermünkben: Vadhúsokból készült kitűnő ételekkel, történelmi borvidékünk boraival, széles választékú üdítőitalokkal, kellemes környezettel.

**Lovasiskola: Lovastanfolyam kezdőknek
Pónilovaglás gyerekeknek
Tereplovaglás haladó lovasoknak
Erdel sétakocsikázás
Fogatok esküvőkre
Jelentkezni a Kirándulóközpontban lehet.**

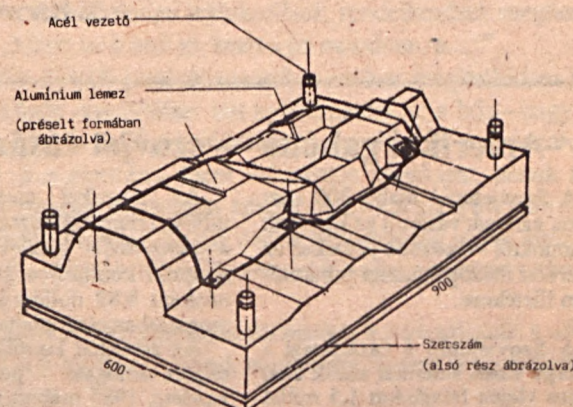
Cégünk 0,3—1,0 mm-es alumínium lemezből gyárt formarészeket, méretük 0,2—1,0 m² közötti. Szerszámkészítő kisüzemet, illetve vállalkozókat keresünk (modell-készítőt, kopírozásra modell-készítőt, szerszámkészítőt)

- sajtoló szerszám (alumíniumból és acélból a mellékelt ábra szerint)
- mélyhúzó szerszám (egy- vagy többlépcsős)
- kivágó szerszámok
- a sajtolt alkatrészeket méretre vágó szerszámok

gyártására.

A bélyeg és a matrica nyers darabjait cégünk biztosítja, igény szerint a szerszámok kialakításához segítséget nyújtunk, esetleg a szerszám készítéséhez modellt adunk.

Ajánlatokat a rendelkezésre álló géppark és a referenciák leírásával „Svájci cég” jellegre, a szerkesztőség címére kérjük.

Reformer politikus a külügyek élén

Magyarországon immáron a külpolitikát a reformerek élbo-lyába tartozó Horn Gyula sze-mélyében ténylegesen a kül-ügyminiszter irányítja, nem pe-dig egy központi bizottsági tit-kár vagy egy politikai bizottsági tag. Budapest szakí-tott ezzel a hagyománnyal. Ezt hangsúlyozza a Frankfurter Allgemeine Zeitung című napilap szombati számában.

A külpolitikus gondot fordít a belpolitikára is — írja. Az a körülmény, hogy mindig is a reformerek élcsoportjához tar-tozott, ismeretes volt. Ám az utóbbi időben a reformokról és a demokráciáról mondott elkö-telezett beszédeit mind túlszár-nyalta azzal, hogy a héten a kormányban elsőként ő nevezte a kirakatpernek azt a bírósági eljárást, amelyet Nagy Imre, az 1956-os népfelkelés miniszter-elnöke ellen folytattak le.

A külügyminiszter — állítja meg a Frankfurter Allgemeine Zeitung — lenyűgözi beszélge-tőpartnereit sallangmentes, „nem diplomatikus” beszéd-modorával. Ezért becsülik nagyra mind a nyugati kor-

mányhivatalokban, mind pedig a szélesebb körű tanácskozáso- kon.

Az újságnak ugyanebben a számában terjedelmes beszá- moló jelent meg Németh Mik- lós prágai és bécsi tárgyalásai- ról. A szerző, a lap állandó bé- csi tudósítója szerint vannak olyan külföldi megfigyelők, akik a nagymarosi nagyberuhá- zás munkálatainak felfüggesz- tése kapcsán elhangzott cseh- szlovák érvelés hallatán felte- szik a kérdést: szándékának be- jelentésével nem vállalkozott-e erejét meghaladó feladatra a magyar kormány?

A konzervatív szerző ugyan- is abban vél veszélyt felfede- zni, hogy a Romániával már amúgy is szemben álló Ma- gyarország aligha engedheti meg magának egy „második arcvonal” megnyitását Észa- kon. Noha Prága és Pozsony eddig viszonylagos mértéktar- tást tanúsít a magyarországi át- alakulás iránt, az ottani esemé- nyeket, főként azok ütemét két- kedéssel figyeli. A mértéktar- tásra természetesen meg is van minden oka, mivel ha beavat- kozna más szocialista ország belügyeibe, hasonlóval kellene számolnia neki is.

Nem kér politikai rehabilitálást

„Az eretnek megtérése?” címmel Molovan Gyilasz nyilatko- zát közölte vasárnapi számában a legolvasottabb szerbiai hetilap, a Nin.

A „legnagyobb európai disszidensként” emlegetett Gyilasz a második világháború alatt és a felszabadulás utáni Jugoszlávia el- ső évtizedében a JKP legszűkebb vezetőségéhez tartozott, a Bor- bában 1953-ban leközölt, „Egy erkölcs anatómiája” című cikke miatt azonban megkezdődött vességfűtése. 1954-ben minden párt- és állami tisztségéről leváltották, majd „Az új osztály”, a „Beszélgetések Sztálinnal” és „A kommunizmus végének kezde- te” című, a nyugat-európai országokban megjelentetett könyvei miatt hazájában három alkalommal is büntetésre ítélték. 78 éves. Jelenleg nyugdíjasként Belgrádban él.

Gyilasz mostani interjújában a néhai Tito elnökről kifejtette, hogy „sikeres, igen ügyes, mondhatnám tehetséges politikus volt. Tito hatalmas történelmi személyiség, akit nem lehet kihajítani a történelemből. Nem lehet kétségbe vonni az antifasiszta népfel- szabadító harcban és egyben a szocialista forradalomban szerzett érdemeit. Az 1948-as szovjet-jugoszláv össztűzközés idején döntő szerepet játszott. Jugoszláviát kivitte a nemzetközi porondra, s vé- leményem szerint ezt az érdemét a történelem nem tagadhatja meg... Nem értette azonban meg, vagy nem akarta megérteni, hogy a pártot belülről gyorsabban demokratizálni kell és fel kell számolni a monopólita modellt. Mindenesetre, ha rövidebb ideig uralkodott volna, akkor sok szempontból jelentősebb személyiség lenne, kevesebb sötét folt vetődne rá. Minél gyorsabban megsza- badulunk a Tito-kultustól és hozzálátunk életművének ésszerű, történelmi értékeléséhez, annál gyorsabban haladhatunk a demok- ratizálás, a gazdasági és társadalmi fejlődés útján.

Milovan Gyilasz kijelentette, hogy a néhány éve elhunyt Alek- szander Rankovicsot rehabilitálni kell, mert esztelenység az a vád, hogy lehallgattatta Tito telefonjait. Rankovicsot azonban igen ko- moly bírálat illeti a belbiztonsági szolgálat, az UDB tevékenységéért. Az UDB ellenőrzése alá vonta az ország egész társadalmi, kulturális és pártéletét. (Rankovics 1945-1966 között szintén a legszűkebb jugoszláv párt- és állami vezetéshez tartozott. Minisz- terelnök-helyettes, az állambiztonság vezetője volt. Egy ideig a köztársasági alelnöki tisztséget is viselte. A JKSZ KB 1966-os brioni plenumán nemcsak Tito telefonbeszélgetéseinek a lehallga- tásával, hanem szektás magatartással is vádolták és kegyvesztett lett. Ezután nyugdíjasként élt a 80-as évek elején bekövetkezett haláláig.)

Politikai rehabilitálásomat — mondotta Gyilasz — nem kérem olyan értelemben, hogy aktívan visszatérhessek a politikai életbe. Ez nem áll szándékomban. Erkölcsileg ugyan még nem rehabili- táltak, de úgy érzem, hogy ez күszöbön áll. Politikai bukásom 1954-ben nem kapcsolódott közvetlenül a jugoszláv és a szovjet vezetés Sztálin halálát követő, ismételt közlekedéséhez, de későbbi kétszeri letartóztatásom és lecsukásom közvetlenül ezzel füg- gött össze.

Izraeli pillanatképek

folytatás a 8. oldalon
Az úttól jobbra, kissé följebb ismeretlen típusú, kimustrált tank ágaskodik egy betonáll-ványról az egyébként oly békés táj fölé. Itt van a harcokcikk műzeuma: az angoltól a szov- jeitől át a kínaiak által átbarká- csolt típusig mindenféle látható itt — roncsként. Majd egy útél- ágazásnál megint izraeli zászlók, köztük a légierő hadilobogó- ja, és két katona irányítja a forgalmat. Egész konvoj érke- zik: a reptől emlékműve áll ezen a dombtetőn. Az 1948-as háborúban itt zuhant le az első lelőtt izraeli gép. Most ehelyütt is ünnepség zajlik az esetek rokonainak jelenlétében.

Egy kanyarultnál visszate- kintek: a messzeségben látszik Tel Aviv és a tengerparti föld- sáv, amelyen áll. — Mindössze vagy harminc kilométer odáig — mondja kísérőm —, de nek- is csak a fele volt akkoriban az a távolság, ami a tenger- partot elválasztotta az izraeli felségterület keleti szélétől. Ilyen keskeny földcsíkon, a mély- ségi védelem lehetősége nélkül kellett vállalni a harcot.

A Jeruzsálem előtti hegyek közt járunk már, mikor a közel- ben magas emlékművet pillan- tok meg. A busz megáll, kiszál- lunk, és körbejárjuk Náthán Rapoport alkotását. A Lengyel- országból származó kitűnő mű- vész, akinek egész családja el- pusztult a varsói gettóban, ket- tős értelemben ábrázolja ezen a

lángoszlopot: a Holocaust lángjaiban elpusztul, a lángoló hősiességben, a függetlenségi harc tüzeiben újjászültek a zsi- dóság. Tovább indulunk. A busz rádiójából pontos- idő- jelzés szólal meg: 11 óra. Eb- ben a pillanatban sziréna hars- san föl, és az autóbusz megáll. Az utasok mind fölállnak ben- ne, és néma kegyelettel állnak, míg a komor bűgös abba nem marad. A rádióból katonai ve- zényszavak hallatszanak hébe- rül: Jeruzsálemben most kez- dődik az ünnepség az esetek emlékére. Samir miniszterel- nök beszél.

Brit győzelem a Dunán

Vasárnap kora délután kellemes időben fejeződött be a Forma-3 motorcsónak világbajnokság Ma- gyarországon rendezett első fordulójára. A versenyt a nagyszerű rajtot vett angol Andy Eliot végig vezet- ve — a címvédő svéd Lennart Ström társaságában — lekörözve társait nyerte. — Eredmények: Forma-3 világbajnokság: 1. Andy Eliot (Nagy-Britannia) 29:48.11 p2. Lennart Ström (Svéd- ország) 29:59.49
3. Peter Walusch (NSZK) 29:48.98 (1 kör hátrány)
4. Peter Struck (NSZK) 30:27.42
5. Patrik Kronegard (Svédor- szág) 30:35.01
6. Andres Andersson (Svédor- szág) 30:8.67 (2 kör hátrány)

Leváltható-e a kommunista párt?

Kádár Jánoséknak házalniok kellett volna

Az őskeresztes, a demokráciáról, a sztálinizmusról és sok másról

folytatás az 1. oldalról

Mert olyanok nyilatkoznak a társaságról, akiknek fogalmuk sincs az egészről. Ez az egyik. A másik pedig: tudatos lejáratastról van szó. Szűrs Máttyás azt mondja hogy a Münnich Ferenc Társa- ság a párt frakciója. Szemen szedett félvezetés.

— Vajon miért van erre szükség?
— Megmondom. Úgy érzik — és ezek között van Nyers Rezső is —, hogy a Münnich Ferenc Társaság az egyedüli olyan szerve- zet, melyben többségében olyan kommunisták vannak, akik nem értenek egyet azzal a politikával, amit ők folytatnak. Számukra ez a kemény mag...

— Milyen politikát folytat, és milyen hatékonysággal, a Mü- n- nich Ferenc Társaság?
— Hatékonyságról, sajnos, még nem beszélhetünk. De szeret- né segíteni a társaság a párt vezetését abban, hogy olyan politikát folytasson, amilyen a magyar nép számára kellene.

— Ez elég általános. A társaság eddigi tevékenységét kicsit kapkodóan látom, olykor megalapozatlanul próbálnak tanácsokat adni a legkülönbözőbb dolgokban.
— Nézzé, azt gondolom, hogy a Münnich Ferenc Társaság sem mentes attól, amitől a többi alternatív szervezet sem az. Most érlelődik csak a programunk...

V. Horváth Mária

Peking: a statárium kilencedik napja

Pekingben a helyzet változatlan

folytatás a 2. oldalról

Megfigyelők ezt azzal ma- gyarazzák, hogy miután eldőlt a hatalmi harc a KKP vezetésén belül a hazafias és demokratio- kus mozgalommal szemben a kemény vonalat képviselők ja- vára, a lakosság nem látja töb- bé értelmét, hogy támogassa a mozgalmat. A párt és az állami vezetés ezen kívül figyelmeztette az üzemek, a hivatalok és a vállalatok vezetőit: kemé- nyen járjanak el mindazokkal szemben, akik bármilyen anya- gi, vagy erkölcsi támogatást nyújtanak a zavargó diákok- nak. A pekingi diákok vezetői egyébként azt tervezik, hogy a jövő hét keddjén beszűntetik a tüntetéseket és kivonják az üllősztrájkot tartó több ezer diá- kot a Tienanmen térről és a pártközpont elől.

Pekingbe érkezett hírek sze- rint vasárnap több mint száz- ezer munkás és diák tüntetett Sanghajban, Kína legnagyobb ipari központjában. A tüntetők követelték Li Peng miniszterel- nök azonnali lemondását és a Pekingben bevezetett statárium érvénytelenítését.

Jazov tábornok a szovjet haderőről

Először hozzák nyilvános- ságra a Szovjetunió távol-ke-leti haderőinek elhelyezkedését — ez derül ki abból a nyilatko- zatból, amelyet Dmitrij Jazov hadseregtábornok, szovjet vé- delmi miniszter adott a vasár- napi Pravdának.

A Távol-Keleten két helyen összpontosulnak a szovjet ka- tonai egységek: az Egyesült Államok és Japán haderejével szemben a Csendes-óceán térségében, Alaszkaival szemben, valamint a szárazföldi ország- határok mentén, elsősorban az

ipari és közigazgatási közpon- tok közelében. Az első a távol- keleti katonai körzet irányítása alá tartozik — a kínai határt vé- dő egységek nélkül. A távol- keleti katonai körzet és a csen- des-óceáni flotta kötelékében 326,2 ezer katona szolgál.

A második csoportba a Baj- kálon-túli katonai körzet, a Mongóliában állomásozó egy- ségek és a kínai határvidék vé- delmét ellátó egységek tartoz- nak. Itt 271,4 ezer katona szolgál.

Az első hivatalos könyv Katynról

„Katyn — az áldozatok és el- tüntek névsora” címmel Lengyel- országban megjelent az első hi- vatalos kiadott könyv a második világháború alatt szovjet területen lemészárolt több ezer lengyel ka- tonaisztról.

Katyn a lengyelek nemzeti tra- gédiája és nemzeti sérelme. A hi- vatalos tájékoztatásban, történe- lemírásban évtizedekig egyetlen szó sem eshetett róla, mert erős volt a gyanú, hogy a több ezer len- gyel tiszteit mégsem a Szovjetunió nyugati részét megszálló németek végezték ki 1941 után, ahogy azt szovjet részről állították, hanem még előbb a szovjetek, akik 1939 szeptemberében szállták meg Len-

gyeország keleti területeit. A kér- dés tisztázására — és a lengyel- szovjet történelem számos más ho- mályos pontjának felderítésére — közös történészbizottság jött létre. Katynról azonban a szovjet tudó- sok hallgatnak.

Ezért Lengyelországban az utóbbi hónapokban sok olyan do- kumentumot hoztak nyilvánossá- ra, amelyek fényében tarthatatlan a szovjet hivatalos álláspont.

Júniusban jelenik meg a könyv folytatásaként a „Katyn — törté- nelmi háttér, tények, dokumentu- mok”, majd a harmadik negyedé- ven a „Katyn — beszámoló, visszaemlékezések, újságcikkek, című két kötet.

Lengyel választások

Sok jelölt

Példátlannal nyagarányú a többszörös jelölés a jövő vasár- nap sorra kerülő lengyel parla- menti választásokon. Az állami választási bizottság hét végén közzétett jelentése szerint a Szejm (vagyis alsóház) 425 he- lyéért 1760-an versengenek, a most visszaállítandó szenátus- ba (felsőház) a 100 szenátor helyre 558-an jelöltették magu- kat. Az alsóházban a 425 he- lyen kívül van még 35 képvise- lői mandátum, amelyekre or- szágos listáról választanak. Az országos listán azonban egyes jelölés van.

A hatalom és az ellenzék áp- rilis eleji kiegyezése értelmé- ben a képviselőházi helyek 35 százalékért ellenzékenek és pár- tonkívüliek versenyezhetnek, csak 65 százalék van fenntartva a LEMP és a vele szövetséges politikai pártok, társadalmi szervezetek jelöltjei számára. A LEMP — a szocialista orszá- gok vezető pártjai közül eddig egyetlenként — lemondott ab- szolut többségről: a megállá- podás szerint a képviselői he- lyek 38 százalékára állíthat je- lölteket. A száz szenátori hely viszont minden megkötés nélküli, szabad, demokratikus választások alapján talál gazdá- ra.